

Knjižnica
Luzijski trg 1
73

Zasavski TEDNIK

Štev. 26 Trbovlje, 2. julija 1955 Leto VIII.

Ob prazniku slovenskih rudarjev

NAŠ VELIKI DAN

Visoko, plapolala zastava delavske solidarnosti! Slovenski rudarji praznujejo svoj vsakoletni praznik.

Rojstvo rudarskega praznika in njegov revolucionarni pomen je s tisočletni nitmi povezan z življenjem in bojem delavskega razreda. Kot je v praznovanju prvega maja kronana zgodovina svetovnega proletariata v boju za svoje socialne in ekonomske pravice in obenem prapor za izvojevanje končne zmage, tako ima 3. julij za slovenske rudarje velik zgodovinski revolucionarni pomen. Ta pomen je še toliko večji, ker je rudarsko delavsko gibanje bilo vedno na čelu vseh revolucionarnih gibanj in pravzaprav lahko trdimo, da je bilo rudarsko gibanje jedro delavskega gibanja na Slovenskem.

Te bogate izkušnje so danes kačipot rudarjem v utrjevanju ljudske oblasti, v kateri je izraženo načelo: »Delu čast in oblast«. Ni je bilo reakcionarne sile, ki bi mogla iztrgati rudarjem to revolucionarno borbenost. Mogoče je bilo kupiti poedinke in jih uporabiti za stavkokaže, toda ideje, ki so jih nosili rudarji v svojem srečju, so bile bič za kapitalizem in njegovo sodrgo. Rudarski prapor — zeleno-črna polje, z zlatim emblemom — je bil tesno povezan z rdečim delavskim praporom, ki je bil vedno simbol delavske solidarnosti v mednarodnem delavskem gibanju. Če prav so desne frakcije in skupine metale blato na delavski prapor in vnašale zmedo v delavski pokret, so kljub temu, vedno zmogale napredne sile. Tudi v rudarskih sindikatih so napredne sile odločno pobijale demagoge socialne demokracije. Vse druge nazadnjaške skupine pa niso imele nobenega pomena. Tisto, kar se je oklepalo reakcionarnih sil, so bili predvsem bojazljivci, omahljivci, kletčplazci in podobni. Vsak napreden rudar jih je preziral in s tem dokazoval svojo predanost svoj veliki stvari.

Kako močne so bile moralne sile rudarskega proletariata je razvidno iz zgodovine rudarskih stavk; obračun z »Orjuno«, politične akcije in podobno. V vseh teh oblikah boja, se je zrcalil političen cilj, ki je bil usmerjen k mobilizaciji za dokončen obračun s kapitalizmom in njegovim državnim aparatom. To potrjuje ravno gladovna stavka 3. julija leta 1934. Takrat so zasavski rudarji segli po najtežji obliki delavskega boja za dosego svojih pravic. Takrat so rudarji pod vodstvom Komunistične partije organizirano stopili v gladovno stavko, zavedajoč se, da je to edina pot, ki bo mogla Trbovljske premogokopne družbe prisiliti na izpolnitev njihovih upravičenih zahtev. Tri dni so rudarji vztrajali v jami, zunaj pa so njih žene in otroci nadaljevali s protesti proti nečloveškemu ravnanju kapitalističnih mogotcev. Trdno so bili rudarji odločeni; nič jih ni moglo omajati. Vse javno mnenje je podpiralo upravičene zahteve rudarjev. TPD je bila prisiljena porajati se z rudarji. In res! Vodstvo družbe je navidezno pristalo na zahteve, toda obljubo so prelozili takoj po zaključeni stavki. Še več. TPD je takoj po stavki neusmiljeno preganjala voditelje stavke in stavičarje rudarje. To je prisililo rudarje, da so kmalu nato začeli ponovno stavkati, ki pa je bila žal neuspešna. Kljub porazu, pa se je rudarsko gibanje nadaljevalo, odslej še pod večjim vplivom Komunistične partije.

Vse te in še kasnejše revolucije, elementarne akcije so bile močne priprave za kasnejšo revolucijo našega ljudstva. Večina se je

odzvala pozivu vodstva našega osvobodilnega gibanja in pohitela iz svojih delovišč v boj za dokončen obračun z okupatorjem in zatiralcem delovnega ljudstva. In kot med revolucijo, tako so slovenski rudarji, tudi v času obnove dokazali svojo zvesto privrženost svojemu ljudstvu in partiji. Smelo lahko trdimo, da so v vsem tem času rudarji častno izpolnili velike naloge in dali lep prispevek k družbeni preobrazbi naše domovine.

Revolucionarno pot, ki so jo rudarji prehodili pod vodstvom Komunistične partije, nadaljujejo danes na poti za izgradnjo socializma in za lepšo prihodnost vsega našega ljudstva. Že pred leti je bila njihova zmagovita pot poplačana z dragoceno pridobitvijo: postali so gospodarji in upravljalci svojih rudnikov, za katere so se borili dolga desetletja. Kot aktivni graditelji socializma, se niso le prizadevali večati proizvodnjo, marveč so v skladu z družbenim razvojem vsak dan krepi socialistične odnose med vsemi ljudmi. Ta boj je viden v krepitvi družbenih oblik celotnega družbenega upravljanja v našem življenju, v pomoči razvijanja oblasti in izvajanju socialističnih načel ter boju proti birokratizmu. Mnogo pa so se prizadevali dvigniti svojo lastno izobrazbo in strokovno znanje, zavedajoč se, da bodo le tako lahko nemoteno upravljali svoja delovišča. Naši rudarji se zavedajo, da je to edina pot, kajti vsaka enostranska dejavnost bi zavirala razvoj nove socialistične zavesti.

Docela so doumeli bogate

misli tovariša Kardeja, ki je nedavno, med drugim dejal tu, di to: »Delavski sveti so se naglo in močno okrepili. Dosegli so gospodarski in politični uspeh. Pokazalo se je, da niso ovira, pač pa pobuda za hitro razvijanje proizvodnih sil in povečanje storilnosti. In drugič, ko je stališče boja za socialistične odnose posebno važno, ogromno so pripomogli k razvijanju socialistične zavesti v naših delovnih množicah in v množičnem šolanju naših delovnih ljudi za naloge družbenega upravljanja. Naše tovarne so zdaj prvovrstne šole mno-

žičnega družbenega vzgajanja. V teh šolah rastejo vsak dan novi kadri s tempom, ki si ga prej niti misliti nismo mogli. Prav to so kadri, ki morajo prevzeti odgovornost tudi za delo komun. Brez te prejšnje šole samoupravna komunna sploh ne bi bila možna. Ponosni smo na svojo zgodovino; ta nam daje istočasno trdno garancijo, da se bodo v rudarskih revirjih socialistična načela komun še hitreje razvijala. Praksa pa potrjuje, da socializem v naši lepi deželi ni laboratorijska preizkušnja, marveč resnična stvarnost.

PRED 21 LETI

3. julija poteka enaindvajset let, ko je v Hrastniku vzplamtel nov protest rudarjev proti izkoriščanju, proti nečloveškim pogojem, v katerih vsi ti tisoči niso mogli ne živeti ne umreti. Se tisti dan se je gladovna stavka razširila na Trbovlje in Zagorje. V zasavskem revirju je zavrelo, kakor še dolgo ne. Tokrat v takšni obliki in v tako pretresljivem protestu, da je zaskrbelo vsakega poštenega Slovenca. Ko po tolikih letih govorite z rudarji o njihovem življenju in njihovih bojih, vam nekako goreče in s prav posebnimi občutki pripovedujejo, kako je bilo v tistih dneh, ko so ostali v jamah in se odrekli vsemu. Drži, kot mi je dejal rudar na Olstrem: »Ta stvar je bila prav posebna. Kadar se je spominim in o njej premišlujem, se mi zdi, da smo takrat ravnali bolj po srečju kot z glavo. Še danes čutim kako se je takrat v meni nabiralo. Nazadnje je v nas zavrelo. Vseeno je ali poginemo od gladi nad zemljo ali pod zemljo. Pa smo ostali v jamah in stiskali zobe in pesti...« — V spomin na to pretresljivo poglavje iz bojev rudarskega proletariata so si slovenski rudarji prav ta dan izbrali kot »Dan slovenskih rudarjev«, mestna občina Hrastnik pa kot svoj ljudski praznik.

200 let rudnika Zagorje

KO SLAVIMO 200-letnico zagorskega rudnika, ki je s svojim razvojem tako skokovito in temeljito spreminjal obraz naše doline in ga še spreminja, ter dajal v teh dveh stoletjih na tisoče in tisoče družinam kruha —

POCASTIMO spomin vseh zagorskih rudarskih rodov, ki so v trdnem in nevarnem delu iztrgali zemlji pod našo dolino nad dvajset milijonov ton črnega zlata, toploto za milijone družin, silo za pogon, nepregledne vrste strojev —

POCASTIMO spomin vseh tistih rudarjev, ki so pri težkem rudarskem delu pod zemljo, ko nosijo zmeraj mrtvaško srajco na sebi, in ob strojih izgubili življenje —

POCASTIMO spomin vseh, ki so z mislijo ne nase in ne samo na tekoči dan, ampak z mislijo na jutri in jutrišnje rodove bojevali nenehni boj za delavske pravice in pogumno prenašali vse trpljenje, preganjanje, zapore, žrtvovali celo življenje in utirali pot osvoboditvi dela in delavcev, pot socializmu —

SPOMNIMO se vseh borcev in žrtev, ki jih je dala naša dolina v narodnoosvobodilni vojni, ko je vsa domovina bojevala odločilni boj za narodno in socialno osvoboditev ter ga dobojevala z zmago.

Uvodnik v brošuri, ki jo je izdal rudnik Zagorje ob 200-letnici obstoja.

DRAGI GOSTJE!

Izredna čast in prijetna dolžnost mi je pozdraviti Vas ob priliki trojnega praznika našega Zagorja. V ime našega ljudskega odbora mestne občine Vam izrekam priščno dobrodošlico. Želim Vam, da bi se prijetno počutili med zagorjanskimi rudarji, da bi se seznanili z velikanskimi naporji, ki jih je naše delovno

ljudstvo doprineslo odkar obstoji rudnik rjavega premaga in da bi obiskali naše prireditve, s katerimi hočemo pokazati razvoj našega dela, pokazati, kaj je rodilo delo in boj v teku dvesto let.

Predsednik Ljudskega odbora mestne občine Zagorje
ALOJZ LUKAC

Ob trojnem prazniku zagorjanskega revirja Takih prireditev še ni bilo ...

Zagorjanski rudarji in z njimi vred vse prebivalstvo praznuje te dni trojni praznik: vsakoletni Dan rudarjev, pomembna obletnica — 200 let obstoja rudnika in 90-letnica rudarske godbe na pihala.

Ze minulo soboto si je Zagorje nadelo praznično obleko. Vsepozvod, zlasti na rudniških objektih vise rudarske zastave

in namenjajo vsem ljudem, da praznujejo rudarji zelo pomembne praznike. Ob cestah so postavljeni številni slavaloki, na katerih vise naše državne in slovenske zastave. Posebno okusno so okrašeni rudniški objekti, na katerih vise pritrjeni napisji 1755—1955 in rudarski grbi.

Res! Prijetno je te dni v Zagorju. Ceste so polne ljudi, ki se živahno pomenkujejo o prireditvah praznovanja. Vzdušje nove betonske ceste, ki je v večernih urah lepo razsvetljena je pozno v noč vse polno sprehajalcev.

Prireditve so se začele minuli ponedeljek, ko je tov. inženir Malovrh ob navzočnosti številnih predstavnikov oblasti, rudnika, političnih in množičnih organizacij ter društev v Top. liški gimnaziji odprl jubilejno razstavo 200 let rudnika Zagorje. Ze ob prvem pogledu na razstavljene predmete je moč videti, da so se razstavljali resnično potrudili in razstavili tolikanj bogato gradivo razvoja rudnika Zagorje, kot nikoli prej. O tej zanimivi in poučni razstavi bomo poročali še kasneje. Zvečer pa je bila na telovadšču TD »Partizana« uvodna slavnostna akademija.

Spored proslave 3. julija v Senovem

Letošnji rudarski praznik bodo senovski rudarji praznovali v slovesnem razpoloženju ter v okviru proslave 10-letnice osvoboditve. Na predvečer bodo po okoliških hribih prižigali kresove — gasilci bodo priredili baklade, rudarska godba pa bo imela promenadni koncert.

Na praznik rudarjev — 3. julija — bo ob 5. uri zjutraj budnica delavske godbe na pihala. Ob pol osmih bo pred upravo rudnika veliko zborovanje rudarjev. Tu bo sodelovala domača godba, pripravljen je govor, nato pa bodo dobili najzaslužnejši člani kolektiva priznanje za svoje zvesto delo in obliki primernih spominskih nagrad.

Rudarji se bodo po končani svoji slovesnosti udeležili gasilskega slavlja pred novim Gasilskim domom, ki ga bodo odprli v dopoldanskih urah Poleg te slovesnosti bodo gasilci razvili tudi svojo zastavo, nato pa na stopili z velikimi gasilskimi vajami.

Popoldne bo domača veselica s srečelovom. K.

Barbena podzave in čustva vsem zasavskim rudarjem politizirajo ob

Dnevu rudarjev in 200 letnici rudnika Zagorje

Delavski svet rudnika Trbovlje-Hrastnik
Delavski svet rudnika Zagorje
Delavski svet rudnika Senovo

Delavski svet rudnika Krmeč
Delavski svet rudnika Kanižarica
Delavski svet rudnika Globoko

Naj živi 3. julij, praznik slovenskih rudarjev!

Združitev Okrajnih Zadrugnih zvez Krško in Trbovlje

2 občnega zbora OZZ Krško

V nedeljo dopoldne je bil v kino dvorani redni letni občni zbor OZZ Krško. Poročila upravnega odbora je bilo že predhodno poslano vsem delegatom, tako da so se lahko doma pripravili na razpravo.

Zveza se je v letošnjem letu strokovno precej okrepila. Kmetijsko pospeševalna služba je bila prenesena iz OLO na zvezo. Tako dela sedaj na kmetijsko pospeševalni službi 18 ljudi. Pri zvezi pa so sledeči odbori: odbor za poljedelstvo, živinorejo, sadjarstvo, vinogradništvo, čebelarstvo in kultura in prosveto. Ti odbori so sestavljeni iz naprednih kmetov — zadrugnikov in zastopnikov zadrugnih podjetij, medtem ko so tajniki odborov strokovnjaki — uslužbenec zveze, ki odgovarjajo za dotično panogo.

Poljedelsko semenski odbor je bil osnovan šele lani, ker je bil vzrok pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov. Glavna naloga tega odbora je v tem da skrbi za proizvodnjo in razmnoževanje potrebnih količin semen in za razkuževanje letih skrb za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev ter da zainteresira kmetovalce za čim večjo in pravilno uporabo umetnih gnojil ter za izvajanje in uvažanje sodobnih agrotehničnih ukrepov. Da bi se kmetovalci sami prepoznali o vrednosti uporabe posebnih vrst umetnih gnojil in da bi spoznali vrednost različnih vrst semen so bili v ta namen izvedeni številni sortni in gnojilni poskusi.

Živinorejski odbor je usmeril težnje dela na širjenje pasemsko čistih vzreje, izboljšanje načina prehrane in oskrbe domačih živali, zatiranje živalskih bolezni in skrb za boljše plašanje in novovečanje proizvodov. Živinorejska služba je uspešno posredovala pri nakupu plemenske živine. V ta namen je bilo izkorsičenih 3 milijarde din. Važno je tudi to da poteka odkup preko KZ brez prekupčevalcev, kar dokazuje visoko zavest in sposobnost zadrugnikov. V preteklem letu je bilo v krškem okraju 9 živinorejskih razstav, na katerih so imeli živinorejci najboljše priljubljenost za primerjanje pasem.

Ustanovljena je bila v Selah pri Dobovi postaja za selekcijo in razmnoževanje štarske kosi. V letošnjem letu je bilo izvoljenih 6.500 piščencev.

Občni zbor OZZ Trbovlje

Letosnja je imela občni zbor OZZ Trbovlje v mali dvorani doma Partizanov v Krškem. OZZ Trbovlje ima 14 kmetijskih in eno kmetijsko delovno zadrugo. Zadruga je v preteklem letu ustvarila 10.467.193 din čistega dobička, kar je bilo razdeljeno na investicije, elektrifikacijo, za splošno pospeševanje kmetijstva in med rezne sklade.

Semenogojilski odsek pri OZZ je bil zelo delaven. Letošnje spomlad so bili poslani sortni poskusi s 7 sortami krompirja na petnajstih mestih. Letos so izdelali popis stanja vseh strajalnih sadnih nasadov. Skupno je okrog 80 ha plantažnih nasadov.

Skupen zbor OZZ Krško in Trbovlje

Najstarejši med delegati in predsednik nadzornega odbora OZZ Trbovlje, tov. Kolenc, je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče. Za delovnega predsednika je bil izvoljen tov. Pečnik. Po izvolitvi potrebnih komisij je predsednik OLO Krško tov. Zupančič pozdravil navzoče ter v kratkem obrazložil, nujnost združitve obeh zvez. Prav zaradi raznolikosti v strukturi gospodarstva v krškem kakor tudi v trbovškem okraju je nujno da se zveza združi, da se čim bolj približa delavcu — rudar in naš kmet. Spodnji del Posavja bote-

Obnova sadjarstva poteka v smeri ureditve drevesnice za družnega posestva Boštanj — Sevnica ki bo imela letno kapaciteto okrog 40.000 dreves. Na zadrugnih posestvih v Leskovcu, Boštanju, Globokem in Brestanici urejujejo sadne plantaže, ki naj bi v bodoče služile kot centri za izvajanje intenzivnega sadjarstva.

Vinogradništvo je v krškem okraju kljub obsežnosti in pomembnosti prav tako zastalo kot ostale kmetijske panoge. 80 odstotkov vseh vinogradov je starih in so bili sajani pri prvi obnovi po napadu trane uši. Ti so sedaj zvrpani obdelava je vsled nizkih pridelkov predraga in jih je nujno obnoviti. Za pospeševanje vinogradništva je v skladu za pospeševanje kmetijstva določenih 3 milijone din.

Tudi čebelarstvo je pri nas precej razvito. Skupno je okrog 3500 čebelnih družin. Letos bodo izdelali pašni kataster ajde na Krškem polju na osnovi katerega bo čebelarski odbor nakazoval odvzina pasiča.

Pri kmetijskih zadrugah je bilo organiziranih več tečajev kmetijskih predavanj, prireditelj pa so tudi večje ekokurzi. Organizacija zveze zadrugne je posvetila glavno skrb povezavi stikov z ženami na vasi.

Okrajna zadruga zveza ima pet podjetij: Zadrugo trgovsko podjetje »Posavje« v Brezicah, uslužbeno podjetje »Obnova« v Krškem, Kmetijsko posestvo »Matjaž Gubeč« v Leskovcu, Kmetijsko posestvo Boštanj — Sevnica, Zadrugo mlekarstvo v Brezicah.

Na zboru so razpravljali o preostalih problemih kmetijskega strokovnega kadra, katerega se vedno primanjkuje. Kljub pridnosti in dobri volji zadrugnikov bo delo brez strokovnega kadra oteženo. Pospeševalni odsek niso bili dovolj aktivni, ker KZ gledajo z nezaupanjem na kmetar. Ne smemo misliti, da kmet gleda le nase. Nasprotno. Tudi konservativni niso kmetje, so pa ponosni, če imajo lepo urejena posestva.

OZZ je imela iz leta 1954 — 3.119.851 din neuporabljenih sredstev, kar bo za kritje proračuna v letu 1955 12.367.579 din pa je bilo od Zadrugnega trgovskega podjetja, kar bo šlo v sklad za pospeševanje kmetijstva.

OZZ je imela iz leta 1954 — 3.119.851 din neuporabljenih sredstev, kar bo za kritje proračuna v letu 1955 12.367.579 din pa je bilo od Zadrugnega trgovskega podjetja, kar bo šlo v sklad za pospeševanje kmetijstva.

Priljubljenosti je bilo tudi nekaj izletov in ekskurzij, kmetijska zadruga izlake pa je s pomočjo OZZ priredila manjšo razstavo in premenovanje živine.

Delo OZZ je bilo letos nedvomno mnogo boljše od lanskega. Največjo pažnjo so posvečali semenogojstvu in sadjarstvu, kmetijsko manj pa so napravili v živinoreji. Zadruga so pravilno zajele odkup klavne in plemenske živine, toda mesarski obrat: teh cen niso upoštevali.

Žal za tem, da bo zalagal industrijske kraje s kmetijskimi pridelki, le-ti pa bodo materialno podprli kmetijstvo. Za dvig kmetijstva niso bila do sedaj dana zadostna sredstva, za področju kmetijstva smo se precej zaostali in če ne bomo imeli tesne povezave med delavci in kmeti, se zaostanost še ne bomo tako kmalu otresli. Ko govorimo o mehanizaciji, moramo le-to prilagoditi strukturi kmetijstva. Naše gospodarstvo moramo razviti v blaginjo posameznikov in celote, kar pa je odvisno le od dobre volje naših delovnih ljudi.

Prečitana so bila pravila in nekatere spremembe teh. Nova zveza bo imela sedež v Krškem.

V predračunu je predvideno za pospeševanje kmetijstva 21 milijonov 144.280 din, za selekcijsko postajo v Selah 2.965.910 din in za povečanje laboratorija 800 tisoč din. Poleg sredstev za pospeševanje kmetijstva zapošlanih v proračunu OZZ je odobrilo OLO Krško še 24.900.000 din za zatiranje raznih kužnih živalskih bolezni, za pospeševanje vinogradništva, živinoreje, sadjarstva, regrese za gradnjo gnojilnih jam in silosov za vzgojo strokovnega kadra itd. Izdano je bilo tudi pooblastilo, da zveza lahko letos ustanovi reorganizirano združeno podjetje ter sklepa z njimi pogodbe, odobrava poslovilne in pravilnike pospeševalnih odborov ter razpolaga s skladi. Izvoljeno je bilo disciplinsko sodišče. Za delegate za občni zbor Glavne zadrugne zveze so bili izvoljeni: Zivko Bernol, Tone Zupančič, Franc Dragan, Kolenc in Franc Bravc.

V upravnem odboru je bilo izvoljenih 9 iz krškega in 6 iz trbovškega okraja, v nadzorni odbor pa 3 iz krškega in 2 iz trbovškega okraja.

Novoizvoljeni upravni odbor se bo v kratkem sestel, se konstituiral ter na podlagi razprave izdelal sklepe.

S se je OLO Krško

ZAKLJUČNO POROČILO KOMISIJE ZA FORMIRANJE NOVIH OBČIN IN OKRAJEV — BREZICE DOBILJO VETERINARSKO BOLNICO — USTANOVljeni so ZDRAVSTVENI DOMOVI V NOVIH OBČINAH IN ZDRAVSTVENE POSTAJE — POTRDI TEV ZAKLJUČNEGA RACUNA OLO ZA L. 1954

V petek 24. junija je bila v domu Partizanov Krško 24. redna seja obeh zborov okrajnega ljudskega odbora. Seji sta poleg odborov prisostvovala še podpredsednik SZDL obzavske skupnosti komun. tov. Kolar in tajnik OLO Trbovlje tov. Sorn. To je bila predzadnja seja OLO pred združitvijo krškega in trbovškega okraja v obzavsko skupnost komun.

Največ časa so se zadrževali pri prvi in tudi glavni točki dnevnega reda — poročilu okrajne komisije za formiranje novih občin in okrajev. Tov. Kolar je kot predsednik imenovane komisije podal zaključno poročilo. Komisija je pričela z delom že v jeseni. Sprva je obravnavala različna politična vprašanja. V glavnem se je opirala na pojasnjevanje predlogov na novo teritorialno razdelitev in na pripravo osnutkov statutov in druge sklope in odloke. Najtežje je bilo rešiti problem občine Kostanjevica in Podbočja, kjer so poleg splošno družbenih in ekonomskih problemov prišli do izraza negativni politični momenti, ki so zelo krovno vplivali na celoto. Prav zaradi tega je bil problem teh dveh občin dolgo neresen pri odločitvi za formiranje oblasti in občin. Končno je bilo sklenjeno, da se priključita novomeški skupnosti komun.

Ljudski poslanec tov. Karin je

NOVOUSTANOVljena VETERINARSKA BOLNICA V BREZICAH

Veterinarska bolnica v Brezicah bo v najkrajšem času dograjena. OLO je izdal odločbo o ustanovitvi te bolnice bo nudila zdravstveno varstvo in pomoč živali, obenem pa bo zadržala kužne živalske bolezni. Bivalje se bo tudi z umetnim osemenjenjem. Za vršila dolžnost upravnik je bil imenovan veterinar tov. Janč. Bizjak.

Ker stojimo neposredno pred prehodom na novo komunalo ureditev je nujno, da dobimo občina svoj zdravstveni dom ali postajo, na katere bodo vezane manjše enote kakor po možnosti zdravstvene postaje, posvetovalnice, babice in drugo.

POTRJEJ JE BIL ZAKLJUČNI RACUN OLO KRŠKO ZA LETO 1954

Zaključni račun OLO Krško za leto 1954 izkazuje 476.829.289 din dohodkov in 421.154.732 din izdatkov. Višek 55.674.557 din bo porabljenih za kritje rednih izdatkov proračuna za leto 1955. Zaključni račun finančno samostojnih zavodov za preteklo leto izkazuje 101.881.315 dinarjev dohodkov 95.269.248 din izdatkov. Višek 6.612.067 din bo razdeljen med sklade ustanov, primanjkljaj pa bodo krili iz proračuna. Zaključni račun skladov izkazuje 93.810.547 din dohodkov 90.379.182 din izdatkov in 3.431.365 din viška, kar se smatra kot dohodek skladov v tem letu.

Upravni odbor skada za kreditiranje graditve stanovanj ki je bil imenovan na zadnji seji,

Zagorski rudarji govore

Sleherji starejši, danes že upokojeni zagorski rudar, bi lahko dneve in dneve pripovedoval o svojem težkem delu v jami, nešteti bojih, stankah, uporih, preganjanjih in težkih časih desetletja. Kdorkoli gleda njihove razorane obraze, na katerih so prav dobro vidni sledovi prestanega, razume, da so neuklonljivo prenašali težke preizkušnje in pogumno nadaljevali pot za osvoboditev iz dvostoletnega suženjstva. Danes so obnemogeli — toda dobro se zavedajo, da so doprinesli velikanski delež temu, da lahko danes mlad rudarski rod nadaljuje v povsem drugačnih okoliščinah svoje delo. Toplo jim je pri srcu, ko vidijo, da je seme, ki so ga zasejali pred mnogimi desetletji, padlo na rodovitna tla in da je kal obrodila lep sad.

Hvalekni smo jim za vse, kar so nam dali in naša dolžnost je, da se jim dostojno oddolžimo.

France Tomažič

France je eden izmed mnogih, ki je živo občutil vso težko rudarsko življenje. Coprav je že precej časa upokojen in čeprav ima že dokaj križev na ramenih, še vedno pridno dela. Ko sem ga iskal na njegovem stanovanju, so bila vrata zaklenjena. Nek sestanovalec mi je dejal: »Verjetno dela na njivi, ali pa nabira travo za svoje zajce! Res! Oglasil se mi je z njive.

»Delam!« mi je zaklical z njive. »Taki smo menda vsi rudarji-upokojeni! Brez dela bi nas prej pobrali!«

Kmalu sva bila v živahnem pogovoru. S pravo rudarsko hudomušnostjo je začel pripovedovati o svojem bogatem življenju.

Delati je začel leta 1912. Najprej v Kotredeški jami, nato v Kisovcu in celo v Trbovljah. Kmalu se je videl v Unijo

slovenskih rudarjev. Odslej se je začelo zanj popolnoma drugačno življenje. Vse, kar je bilo naprednega, vsi tisti, ki so se drznili misliti s svojo glavo in ki so želeli rudarju lepše in znošnejše življenje, so bili tri v peti rudniški gospodi, oziroma oblastnikom TPD. Posebno se France spominja nekega obratovodje, ki je kar užival, če je šikaniral rudarje. Za vsako malenkost, za vsak najmanjši prestopok jih je občutno kaznoval. Takrat je organizacija, zlasti pa Komunistična partija, pokazala svojo moč in dosegla, da je obratovodja prenehal preganjati rudarje.

France je posebno živahno pripovedoval o težkih časih po letu 1920. Tiste čase so cene poskočile, plače rudarjev pa so bile silno majhne. To je naplopile partijsko organizacijo, da je od vodstva družbe zahtevala večje prejemke. Vodstvo družbe teh zahtev ni sprejelo. V revirje je tedaj prišel tudi centralni tajnik »Unije«, Petakovič, ki je z rudnikom vodil pogajanja. Pogajanja so propadla. Zato so rudarji enodružno sklenili stavkati. Stavka se je začela 27. decembra 1921 leta. Zandarmerija in vojaščina sta hoteli stavko zadušiti; zaprla so nekaj vidnih voditeljev stavke. Toda tudi ta

premog. Premog so vozili kar s konji na železniško postajo. Kasneje pa je skupno z drugimi rudarji začel delati v Kotredeški jami.

Tudi stari France mi je pripovedoval o strašnih razmerah v tej jami. Ni bilo nobenih zračnih naprav, vrtili so na suho. Kadar so odstrelili, so morali lep čas mahati s telovniki, da so vsaj za silo prevečtrili delovnišče. Mnogokrat je nastal v jami tudi požar, ki je upepelil celo progo. Pa tudi voda ni prizanesla rudarjem.

Nikdar France ne bo pozabil težkih časov med prvo svetovno vojno. Cesarsko-kraljevska oblast je hudo pritiskala na rudarje. Morali so delati po dvanajst ur brez prave hrane. Nihče ni smel zamuditi »šhtaka«. Kdor je zamudil le nekaj minut je bil kazensko premeščen v zloglasno trbovško »seglano«, ki so jo upravljali sami vojaši. Mnogokrat so se rudarji v jami onesveščali, ker niso imeli jesti.

Po prvi svetovni vojni se ni mnogo spremenilo. Nova kraljevska oblast je rudarjem obetala, da bodo zasavski rudarji »druga Amerika«. Pa so rudarji namesto blaginje dobili še več zandarjev in vojaščin, ki je zatirala napredno miselnost rudarjev. »Druga Amerika« se je spremenila v peklo za rudarje. Kajpak so rudarji iskali rešitev v stavkah.

Ob koncu najinega pomenka je France dejal:

»Dal Veliko smo prestali v tistih časih. Kaj takega se v naših revirjih ne bo več dogajalo. Se nam, upokojenecem, je toplo pri srcu, ko vidimo, da je dandanes rudar močno upoštevan in da ga vse spoštuje. To je veliko, zelo veliko...« Potem je odšel na delo...

Tone Krauskopf

Ceprav že ves osvel, je tovariš Tone Krauskopf še vedno delaven. Kar vidno se je razvseli pomenka o rudarjenju v zagorskem revirju. Tone je eden mnogih rudarjev, ki prav dobro poznajo zgodovino tega najstarejšega revirja v Sloveniji.

Ze nekaj let uživa zaslužen pokoj. Toda kot vsi drugi upokojeni rudarji, tudi on ne more živeti brez dela. Zlasti dobro se spominja, ko so okrog leta 1880 začeli besediti, da v Zagorju ni več premoga. Res so za nekaj časa rudnik zaprli, toda kaj kmalu so ga začeli spet pridobivati. Njegov oče je začel delati že z osmim letom, pa tudi sam je zgodaj prišel za kramp in lopato.

Najbolj zanimivo je njegovo pripovedovanje o dminah. Pred mnogimi desetletji so delali rudarji za zelo picle dneve. Zanimivo je to, da so pazniki kar sami določevali, koliko bo kdo zaslužil. Navadno so dajali dneve kar po obrazih. Tako se je pripetilo, da so lemuhi dobili mnogo večje dneve kot pridni delavni rudarji.

Toda Tone se ni dal! Ko je vsakega prvega dobil svoje zaslužene prejemke, je videl da so vsi delavci prejeli premalo denarja. Tako so odšli v pisarno in zahtevali pravico. Sebe ko jim je Tone dokazal, da so delali res toliko časa, so dobili zahtevano. Prav dobro pa se spominja očerovega pripovedovanja, da so v tiste čase, ki so prihajali v pisarno »reklamirali«, pretepali z bikovkami.

Franc Ludovika

Tudi France Ludovika je starejši, danes že upokojeni rudar, ki zelo dobro pozna zagorski revir.

Mlad, zelo mlad, je začel delati v rudniku. Ko sem ga obiskal na njegovem domu, mi je z leskom v očeh pripovedoval mnogo zanimivosti o rudarjenju pred nekaj desetletji.

Ze leta 1908 je začel delati v Znojilah. Ker so iskali antimon. Kasneje sta s tovariščem odšla v S. mnik, kjer sta v Vrbovnikovi jami našla premog. To je bil lep dogodek za oba mlada rudarja. Kmalu je začel delati v Semniku kar 42 rudarjev, ki so pridobivali dragocen premog za garancijsko izjavo za omenjeno podjetje, in sicer za 1.980.000 dinarjev. Zbor je predlog sprejel, vendar bo Gospodarski svet OLO zadevo proučil. Prav tako je zbor pooblastil gospodarstveni svet, da lahko izda garancijske izjave občinam ljudskim odborom, ki bodo v kratkem zaprosili za to, vendar bo tudi v teh primerih omenjeni svet zadevo proučil.

POPRAVEK K ČLANKU »KONČNA UREDITEV«

Meja med Hrastnikom in Radečmi se bo samo nekoliko spremenila in sicer gre k Hrastniku le manjši del naselja Sirtje, v ostalem pa spada naselje Sirtje k Radečam.

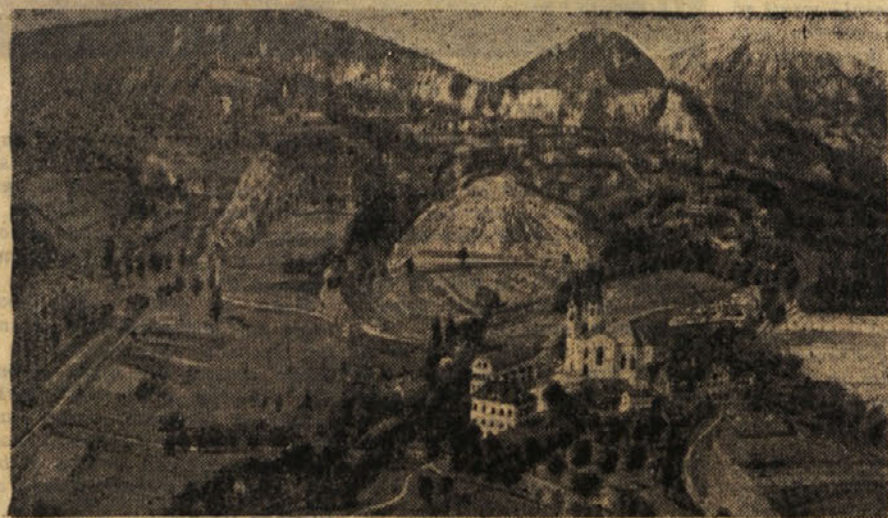
TRGOVSKO PODJETJE
SAVAIA
MEDVODE
čestita k prazniku
rudarjev Slovenije

Pred skoraj dvema 10. letima mi je ded pripovedoval zgodbo, pravzaprav mi jih je pripovedoval več: toda zgodba o nastanku premoga se mi je globoko vtisnila v spomin in je še danes nisem pozabil. Spominjam se še prav dobro, da je ded na koncu pripovedovanja pribil: sicer pa to ni zgodba, to je resnica, ki sem jo slišal od mojega deda.

Domačija Klinčevih ni bila kdovekak velika. Nekaj orne zemlje, kosček vinograda, pred hišo zaplata vrta in kameniti laz, kjer so sinovi pasli živino. Zemlja je dajala le toliko, da se je družina s težavo preživljala.

Sinova Jozeja in Franc sta skupno s sinovi drugih kmetov najraje pasla živino na kamnitem laz, kjer je bil čudovit razgled po dolini. Fantini, oblečeni v raskave lanelaste srajce in čez kolena segajoče reševinaste hlače, pripete okrog pasu z na pol izdelano vrjvo, so se zbirali vsak večer ob zahajajočem soncu in strmeli v vijugasto srebrno kačo, ki se je divje zaganjala v bregove. Strmeli so v reko Savo. Kadar koli je po Savi priplula težko otovorjena ladja, z osmerjo ali tudi več vesli, so zagnali tak vik in krik, da so ladjarji prenehali veslati in se začudeno ozirali tjakaj, od koder je prihajalo vpitje. Videč gručo fantov na vrhu hriba, so ladjarji vstajali in jim divje mahali. Kajpak so jim mahali tudi pastirji. Pogosto je imelo to snidenje pastirjev in ladjarjev nevarne posledice, kajti ladjarji so se tolikanj zamaknili v hrib, da se je ladja nevarno približevala čerem in so jo komaj izlekli v pravi tok. Prav to je pastirjem godilo, kajti njihovim očem se je nudil prelep prizor, ko so se ladjarji uprli v vesla in je ladja kot puščica šinila v sredino struge. Še dolgo so se smejali in ugrabili, kako bi se ladja razbila na tisoče kosčkov ob ostrih skalnih čerch.

Jesen se je nagibala h kraju. Pritisnil je zgođen zimski mrz. Pastirji, med njimi tudi Jozeja in Franc, so sleherni dan kurili ogenj. Suhljad je prasketala in dajala omamno toploto. Nekega večera ognja niso pogasili, preveč so bili zavarovani v dolino.

Zagorje pred mnogimi leti.

Spokojno so spale domačije. Le Jozeja se je nemirno premetaval po šumečem senu. Naenkrat se je zagledal proti zamreženemu okencu, skozi katerega je prihajal čuden živordeč sij, ki je v trenutku napolnil s svetlobo temen biev. Pognal se je z ležišča in stekel na plan.

Njihov laz je gorel! Pomencal si je zaspane oči, zdelo se mu je, da sanja. Ne! Prav razločno je videl škrlatnordeč ogenj in visoke zubije, ki so švigali v zrak. Na vso moč je stekel v hišo, divje udaril ob debela hrastova vrata in zavpil: »Oča, oča, vstanite! v našem hribu gori kamen!«

Danilo se je, ko so kmetje in delavci, ki so popravljali nasipe ob Savi stali ob vznožju hriba in opazovali črno gmoto, ki je pošastno gorela. Nek tujec je dejal staremu Klincu:

»To je kamen, ki mu pravijo pri nas zmajeva kri, v svetu pa »kolne«. Klinc ga je sovražno pogledal.

»Molči! Kdaj si se videl, da je kamen gorel? Bog se je razsrdil nad našimi grešnimi dušami in nam je poslal kazen božjo.«

Tujec pa ni odnehal: »Kakšna kazen božja? Slišal sem, da po svetu kurijo s tem kamenjem peči v fabrikah. Namesto lesa jim služi!«

Sivolasi Klinc ga je pisano pomerjal. »Bodi to ali ono: hrib mi bo zgorel! Še tisto bore paše ne bo za živino več.« Poklical je oba sinova in se napotil s povešeno glavo domov.

Novica o gorečem kamenju se je raznesla daleč naokrog. Ze naslednji dan je Klinc oral za ozimino. Pri tretji brazdi je lesen plug udaril ob nekaj trdega. Krave so obstale. Klinc se je sklonil in pobral kepo črne gnote. Čudno se je svetil kamen v jesenskem soncu. Klincu je ušlo: »Zlodej! podoben je tistemu, ki je gorel na hribu!« Zvedavo se je ozrl na okrog in planil na rob njive. Pograbil je pest dračja in zakril z njim »črni kamen.«

Milan Vidic:

KAMEN GORI

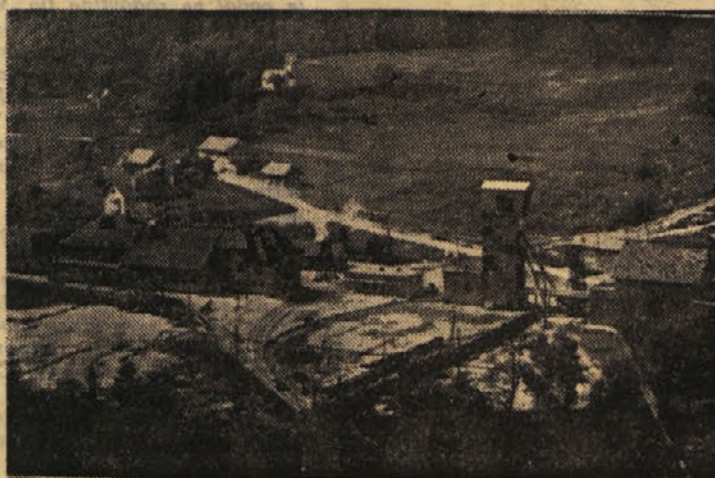
ZGODBA O ZAGORSKEM PREMOGU

Spet je pognal obe kravi in oral naprej. Hip kasneje je plug spet škrtnil ob nekaj trdega. Debele potne kaplje so lile z njegovega obraza, ko je pobral še večjo kepo črnega kamena... in na to še eno. Hip kasneje je prišel po robu njive sosednji kmet in se zadihane ustavil ob robu njive.

»Slišiš, Klinc! Na moji njivi je vse polno tistega »kolne.« Klinc ni utegnil več skriti svoje kepe. Brez besed mu je pokazal svojo. Obupano sta strmela v rjavo mastno zemljo, kot da bi pričakovala iz vlažnih brazd odgovora... zemlja pa je molčala, toda obema pa se je zdelo da šepeta: »v svojih nedrih skrivam neizmerno bogastvo, blaginjo, delo, trpljenje, vojno in smrt.« Spogledala sta se in brez besed zapustila njivo.

Nekaj let je minilo brez posebnih dogodkov. Pač pa so v teh letih še drugi kmetje našli črno kamenje; na njivah, travnikih, vinogradih in celo ob obromskih gozdov. Klinc se je v teh kratkih letih ves sključil vase. Postaral se je; nikomur ni privoščil lepega pogleda ali prijazne besede. V svoji notranjosti je slutil, da se pripravljala nekaj velikega, nekaj strašnega, kar bo temeljito spremenilo obraz njegovih priljubljenih hribov. S težkim srcem je pričakoval tistega usodnega dne, ko bo prišel človek in spoznal vrednost tega prokletega kamena. Posedal je pod košato lipo in zamišljeno tuhtal. Še nekajkrat se je odpravil na svoje priljubljene njive, toda ko je nekoč še v svojem vinogardu brcnil ob nabrekli plast zemlje, iz katere se je izkotala

gledala. Jozeja, nekoliko bistrejši od Franca je vedel; če ne tem, bo prišel drugi... tretji. Franc — mlad gospodar ni hotel prodati. Brata sta se sporekla. Končno je tujec zemljo dobil. Jozeja

Nov izvozni jašek na Loški pri Zagorju

je postal njegov prvi dninar. Mati in starejši brat sta zaprla za njim debela hrastova vrata.

Jozeja je ves sključen s težko rovnico grabil premog v »trigl.« V križu ga je boleče začemelo, da se je vzravnaval, brcnil rovnico v stran in se ozrl po dolini.

Usta so se mu skrivila v bolesten nasmeh, ko se je nenadoma spomnil očetove smrti. Spomin ga je prevzel, da je jel razmišljati.

Stirideset let je že tega. Pogled mu je splaval proti domačiji, ki se je krčevito držala na ozki pedi zemlje. Vse drugo so bratu vzeli. Tam gori je največ premoga, še malo, je pomislil, in domačije ne bo več. Pogoltnili jo bodo plazovi.

Stislil je pesti in zamrmral: »Prokleti! Tisti, ki me je najel je bil kar dober. Lahko sem delal, kolikor sem sam hotel. Potem so prišli drugi. Eden krvočnejši in pogoltnjejši kot drugi. Domačije so plahnele druga za drugo. Cvetiči vinogradi so se spreminjali v kupe brezlične gmote.«

Pogledal je na drugo stran, kjer sta delala sinova.

»Na površini ga kmalu ne bo več! Treba se bo zariti v zemljo, globoko pod zemljo. Čim globlje bomo šli, več bo tujcev. Za vsako pod zemlje se stopajo. Zadnjič nam je nekoč nadel neko ime... kako je že dejal?... knapi! Ime se nas je prijelo. In tisti prokleti »gutmani«, ali kako jim že pravijo, kar naprej volijojo okrog nas in priganjajo. Sinova me nočeta poslušati, da bi se odšli in kje daleč najeli zaplato zemlje. Knapa bosta postala, prava pavcata knapa... Za tistih par grošev bosta garala dvanaest, šestnaest ur... od zore do mraka. Gospod pa pridigajo s prižnice, da bomo dobili boljše plačilo na onem svetu... Hudič ga vzel!«

Ena najmodernejših kopalnic na Balkanu

berite se, zlodej vas vzemi. Dokler bom živel... na mojem ne... Potem je mahnil na tla. Ko sta se tujec in žena sklonila, je starec poslednjič s steklenimi očmi zasikal:

»Ne! Njegova žena je kriknila. Starec je umrl. Slutnja, da tistega trenutka ne bo prenesel, se je izpolnila. Zadel ga je kap.«

Nekaj tednov nato je tujec ponovno potikal na vrata Klinčeve domačije. Brata sta se spo-

Besno se je zagnal v zemljo in znova začel nakladati »kolne« v »trigl«, kajti po hribu je prihajal »gutmane«.

Dolina je oživila. Kakor čebele okrog cvetja, tako so se knapi zaganjali v zemljo in lomili debele plasti vse bolj iskanega »kolne«. Iz leta v leto se je kaj spremenilo. Jozeja in drugi dninarji niso razumeli vsega tega. Prihajali so ljudje tuje narodnosti; Čehi, Poljaki in drugi in

s svojo spakedrano govorico zanesli v dolino zmešnjavo. Težki parizerji so grmeli proti savskemu pristanišču in Trojanskemu klanu. »Kolne« je dobival veljavo. Čez noč je rasla iz tal velika mrka stavba, ki so jo ljudje imenovali »fabrika«. Prihajali so trgovci s svojimi rejenimi trebuhi in kar pod lipo prodajali čudne stvari. Ob večerih so se zbirali pri nekem »birtu«, ljudje ki so nosili neke visoke trde cilindre in sovražno gledali ubogo rajo, ki je prihajala z dela.

Jozeja je pri nekem delu, deset metrov globoko, omamili čuden vonj. V zadnjem hipu sta ga rešila sinova. Nato je iz odprtine švignil ognjen zubelec. Od strahu ga je zadel mrtvoud. Jozeja je postal prva žrtev črnega kamena. Moral je ostati doma brez zaslužka. Ko je prišel prosit podpore, se mu je gospoda smejala. Za-

čudeno so ga ogledovali, ko je stal pred njimi ves majhen, vrtel v roki star oguljen klobuk. Nekdo od frakarjev je segel v žep in mu pomolil dva groša. Takrat se je Jozeja vzravnaval, v oči se mu je zablistalo in zarjul:

»Kaj dva groša? Pritepenci! Dva groša za petinštirideset let celodnevne garanje? Kdo je začel prvi kopati koln? Vi ali jaz? Kje ste bili takrat, a? Zalučal jim je tista dva groša in z vzravnano glavo odšel. Od tistega časa sta ga preživljala sinova. Vse bolj je hiral in pričakoval smrti. Tisti dan, ko je slišal, da bodo delali železno kačo, je umrl. Še prej je sinovom izročil čudno oporoko:

»Pazite se tistih, ki nosijo visoke trde cilindre in frake. Vse bolj in bolj nas bodo izjemali... in vedno več jih bo. Grabili bodo sadove vaših žuljev... toda ne dajte jim...«

Sinova sta nemo stala pred njegovo posteljo, ko je izdihnil.

Dolini so nadeli ime rudnik. Lastniki nekdanjih polj in vinogradov so postali tujci. Stekla je železnica... Jozejeva sinova sta imela še številno družino. Z drugimi mnogimi knapi sta stanovala v majhni stisnjeni koloniji, v dveh bornih brlogih, ki so ji nadeli ime »knapovska kolonija«. Vse bolj se je izpolnjevala očetova oporoka. Frakarji so prihajali in prihajali... in še bolj prihajali. Garanje se je podvojilo, dnipa pa ni bila nič večja. Vsi pa so vedeli, da »gnada« veselo popiva in si s bankovci prižiga debela cigare. Neopazno so jima osiveli lasje; obraza sta se jima vedno bolj gubala.

Nekoč sta zamudila jutranje molitev pred začetkom dela. Gospod ju je ozmerjal in ju imenoval bogokletnika. Rudarska gospoda jima je odtrgala nekaj grošev. Krivice so se množile. Jozejeva sinova sta stiskala pesti do onemoglosti. Pa tudi med drugimi knapi je začelo vreti. Da bi vsaj nekoliko omilili garanje dninarjev, si je rudniška gospoda omislila vsakoletni knapovski praznik.

Ob teh praznikih se je gospoda ponižala in prišla med knape. Še celo gola so jim podarili in plačali pijačo. Jozejeva sinova, ki sta bila najbolj krepka in plečata, sta morala na ta praznik dvigniti »gnado« ravnatelja visoko v zrak, rudarji pa so morali zavpiti »Srečno!«

Obema je to začelo presedati. Naslednji praznik se nista udeležila običajne maše. Počakala sta kar v rudniški gostilni vsak ob svojem vrču piva. Po maši so prihrumeli knapi v gostilno.

Med vrati se je pojavil milostljivi gospod ravnatelj. Hrušč je ponehal. Vse se je oziralo v Jozejeva sinova in čakalo, da bosta vstala in dvignila trebušastega gospoda pod strop. Zaman! Oba sta molče obsedela. Gospodu je zalil obraz val rdečice... čelo se mu je nabiralo v drobne sovražne gubice. Se je čakal! Nato se je sunkovito obrnil in vidno razjarjen zapustil pivnico.

Takrat sta Jozejeva sinova vstala in namesto gospoda ravnatelja dvignila v zrak najstarejšega rudarja. Nepopisno navdušenje se je razleglo po pivnici.

»Knapi« so slavili svoj prvi upor...

Edgar Wallace:

MELODIJA smrti

»Cassylis je zelo sposoben človek,« je dejala strogo. »Ali res?« je deklila hladno vprašala. »Bo že tako. Zakaj pa živi v Leedsu?«

»Edith, zares, ti končno prihaja iz svoje polje hišice,« ji je rekla mati z zadržanim na smehom in hkrati s priznanjem. »Prej nisem nikoli opazila, da bi se ti tako zelo zanimala za ljudi iz družbe.«

»Odslej se hočem za ljudi mnogo bolj zanimati,« ji je hčerka mirno odgovorila. »Vse življenje sem toliko pogrešala.«

»Zdi se mi, da si nekoliko brezobzirna,« ji je rekla mati in s težavo požirala jezo, ki jo je razjedala. »Vse prej si ko ljubezna.«

Mislila, da je vzrok tvojemu nespametnemu ravnanju napačno pojmovanje moje odkrite izpovedi.«

Dekle ji ni odgovorilo. »Sla bom spat, mati,« je naposled rekla.

Ker si že na tem, da si ustvarjaš o ljudeh lastno sodbo, je

nadaljevala sumljivo mirno gospa Cathcart, »mi boš morda lahko razložila vedenje svojega zaročenca. Doktor Cassylis bi ga izredno rad spoznal.«

»Ne morem ti ničesar povedati,« ji je odvrnilo dekle. »Ne govori tako z menoj!« ji je ostro dejala mati.

Dekle, ki je bila že skoraj pri vratih, se je ustavila. Obrnila se je na pol in rekla:

»Mati, hotela bi ti nekaj povedati: če se enkrat pride med nama do kakga pripetljaja in če me s svojega trdota še enkrat tako izmučiš, bom pisala Gilbertu in razdrla zaročilo.«

»Si blazna?« je vzkliknila gospa.

»Ne, pač pa utrujena,« je odvrnila, »od mnogo česa utrujena.«

Gospa Cathcart bi ji imela na to marsikaj odgovoriti, toda iz previdnosti, ki so ji jo narekale, valj zadnji dogodki, je molčala, dokler ni hčerka zaprla za seboj vrat. Čeprav je bilo že po-

Gilbert Standerton se je počasi oblačil pred ogledalom, ko se mu je priglasil Leslie. Mlad mož je bil silajno opravljen, kakor se to spodobi za pričo pri poroki dobrega prijatelja.

Leslie Frankfort je bil eden izmed tistih ljudi, ki jim njihovi dohodki dovoljujejo uživati življenje, ne da bi se jim bilo treba ubadati s poklenim delom. Bil je mlajši solastnik pomembne borzne posredovalnice v notranjem mestnem delu — podjetja, ki se je ukvarjalo samo z izbranimi finančnimi posli. Imel je prav tako kakor Gilbert veselje s klasično glasbo. Prav to skupno zanimanje za glasbo je oba moža medsebojno zblizalo.

Stopil je v sobo, položil previdno svoj cilindar na stol, sedel na rob postelje in kritično pretresal ženino zunanost.

»Sicer pa,« je nepriznljivo dejal, »sem večeraj srečal vašega starega prijatelja.«

Gilbert se je ozrl.

»Vi mislite glasbenika Win- ga?« Leslie je prikimal.

»Igral je neki veseli družbi po gledališču. Pošten možak!«

»Da,« je raztreseno dejal Gilbert.

Nehal se je napravljati. Segel je po pisnu na mizi in ga dal prijatelju.

»Ali naj berem?« Gilbert je prikimal.

»Pravzaprav ni kaj brati,« je rekel, »stričovo poročno darilo!«

Mlad mož je odprl ovitek in privlekel na dan rdečo banko. Vec. Pogledal je številko in tiho zašvigal.

»Što funtov!« je rekel. »Saj s tem denarjem ne morete niti za četrta leta poravnati vzdrževalnih stroškov za svoj avto! Mislila, da ste obvestili gospo Cathcart!«

Gilbert je odikimal. »Ne,« je kratko dejal. »Nameraval sem ji povedati, pa sem si potem premislil. Trdno sem prepričan, Leslie, da ji delava krivico. Svoje mnenje o denarju je vendar tako odločno poudarila. In končno nisem noben revež,« je smehljaje dodal.

»Vi ste več ko revež,« mu je Leslie resno odgovoril. »Mož s

šest sto funti na leto je največ, čega pomilovanja vreden revež.«

»Kako?« »Svojih potreb ne boste mogli nikoli zmitati pod dva tisoč, svojih dohodkov pa ne dvigniti nad šest sto — in vrhu tega vaša služba v ministrstvu zunanjih zadev, to je novih šest sto.«

»Dole!« mu je odvrnil Gilbert.

»Dole!« je s posmehom dejal Leslie. »Z delom ne boste prišli do denarja. Denar si pridobijte s špekulacijami in z izkoriščanjem svojih soljudi. Vi ste predozrosni, da bi si napravili denar, prijatelj!«

»Zdi se mi, da vi to razume- te,« mu je z rahlim nasmehom odvrnil Gilbert.

Leslie je energično odikimal z glavo. »Nikdar v življenju nisem zaslužil niti pare,« mu je priznal z nekim zadovoljstvom.

»Na srečo je v podjetju nekaj starejših odločnih in treznih solastnikov, ki proizvajajo ves denar. Jaz v določenih rokih le pobrem svoje dividende. Imel sem pač srečo. V ostalem — kako ste naložili svoj denar?«

Gilbert si je pravkar hotel zavzeti kravato. Malo je nagnal čelo in se ozrl k prijatelju.

»Mož s

»Kako to mislite?« ga je vprašal.

»Mislim, če ste ga naložili v varne papirje, take da bo še po vaši smrti kaj ostalo?«

Lahna guba med Gilbertovi- mi obrvmi se je poglobila.

»Ne,« je kratko odgovoril. »Po moji smrti bo ostalo komaj toliko, da bodo znašale letne obresti sto petdeset. Iz te glavnice prejemam sam le dosmrtno rento.«

Leslie je tiho zašvigal. »No, prijatelj, upam, da ste vsaj dobro zavarovani.«

Gilbert se ni potrudil, da bi ustavil Leslieja, ko se je na široko razgovoril o dolžnostih in odgovornosti družinskega poglavarja in razkladal svoje mnenje o zavarovanih in nezavarovanih.

»Mnogi ljudje so tako neprevidni,« je rekel. »Poznal sem moža...«

V hipu se je ustavil, ko je v ogledalu zagledal Gilbertov obraz. Bil je zategnjen in prepadel kakor obraz moža v smrtni bolečini. Leslie je skočil pokonci.

»Kaj je z vami, dragi prijatelj?« je vzkliknil, pohitel k njemu in mu položil roko na ramo. (Dalje prihodnjič).

Rudarska pesem

(Od nepoznanega avtorja)

Neustavljiva
je tok
pesni voščkov, odkopnih kladiv
in lopaj
in jamskih svetilk
in krepkih rok
rudarjev zasavskih štepič
in br'gad...

Zaganja se pesem v odkope...
Mogočen spev
v rovih podpira oboke
zategel odmev
pa znak je rudarjem za nove naskoke.

Nova pesem rudarskega dela
v globine stoletne prodre...
Pot v nove rove
utira
in v rota odpira
v nekdanje zapuščene domove.

Osvaja grmade
črne rude, še neizkopane;
podira pregrade,
dv'ga zaklade —
in za vsak vlak,
naložen s črnim zlatom:
redkejši v rovih je urak,
vse bliže smo srečnejšim časom!

90 let rudarske godbe V ZAGORJU

Pred dve sto leti so zapele
krampe v zagorski dolini in na
čeli deviške zemeljske skorje.
Človek je zaslutil, da skriva
zemlja tudi v tej dolini neizmer-
no bogastvo, ki mu bo prineslo
blaginjo.

Zagnal se je v to zemljo, uprl
je silo svojega telesa v masno
črno zemljo in raz čela so se mu
utrnile prve kapljice znoja. Znoj
je padal na rodovitna tla. V za-
meno mu je zemlja podarila ve-
like kepe kamenja, ki so mu no-
deli me premost. Vse več znoja
je dajala rodovitna tla; zemlja je
dajala vse več premoga. Toda
blaginje ni bilo. Pač Bogatelj je
tulec — oholi tulec — in zado-
voljno spravljal zlatnike v svoj
nenasitni žep.

Rudarski rod se je množil.
Blaginje pa ni bilo, niti raz-
vedrila. Sto let je moralo prete-
či, da so sinovi prvih rudarjev
spoznali, da je v slogi moč. K
temu pa so mnogo pripomogli
tudi naseljenci, predvsem Cehi.
Učitelj Julij Pelhak, po rodu
Ceh, je spoznal, da so rudarji
spesobni tudi za kaj drugega ko-

le za 12-urno težko delo. Okrog
sebe je zbral nekaj mladih in
starejših rudarjev ter jih začel
poučevati glasbo. Kajpak so mo-
rali kupiti glasbila sami; že prej
pa je bilo nekaj rudarjev, ki so
igrali harmoniko, bas, trobente
in druga glasbila.

Tako je leta 1864 številčno
majhna godba prvih organiziranih
nastopila ob otvoritvi ozko-
kolniške proste inštitucije. Kaj-
kmalu so rudarji in delavci cin-
karne doumeli vlogo svoje god-
be in se je močno oklenili. Uči-
telj so, da je treba godbi poma-
gati. Organizirali so zbiranje
prostovoljnih prispevkov in jih
zbirali vse dotlej, dokler jim
rudniška gospoda tega ni prepo-
vedala. Toda tudi prepoved ru-
darje ni motila, da ne bi še na-
prej pomagali godbi. Rudniški
gospodi je bila namreč godba
všeč, saj jim je morala igrati za
njihove zabave, ni pa jim bilo
všeč, da so igrali tudi češke in
slovenske pesmi, pa tudi vaje
godbenikov so trajale predolgo v
noč. Vedeli so, da se med vajami
pomenkujejo tudi o drugih,
zanimajevih stvareh.

Godba je napredovala. K njej
so pristopili novi mlad ljudje.
Istovčasno pa se je vse bolj širila
nacionalna zavest. Rudniška gos-
poda je zaslutila nevarnost god-
be in prestavila kapelnika Julija
Pelhaka na službeno mesto izven
Zagorja. Vendar godbeniki niso
kionili. Res! Nekoliko je bil
zavrt njihov razvoj, pa ven-
dar, nadaljevali so s svojim de-
lom.

Pršli so še težji časi. God-
bi je grozil razpad. Politična gos-
poda je ubrala drugo taktiko.
Z njeno pomočjo se je ustanovil
pri cinkarni nekak »školni kuar-
tet«, v katerem so igrali zgolj
ljudje, ki so »skali« v igranju le
materijalne koristi. Imeli so
boljše plače, pa tudi lažje delo.
Vsega tega pri rudarski godbi ni
bilo. Orkestri so začeli snubiti

večmesečnem mučenju je bil leta
1942 v Mariboru ustreljen kot ta-
lec.

Potlej so se začele aretacije.
Vsako noč je okupator s svojim
avtomobilom pobiral zavedne Za-
gorjane. Znano zavedno delavsko
družbo so izselili na Hrvaško.
Sinovi so se v kratkem času vr-
nili nazaj in odšli v partizane.
Prvega maja leta 1944 je sin Fu-
lik, pač na Zelini travi nad
Zagorjem. Potem je bil na vrsti

godbenike, obetajoč jim materi-
alne koristi. Redki posamezniki
so snubitvijo naselili in pristopi-
li k orkestru. Ni čudno, da se
je godba krčilo in je zato živo-
tarila z nekaj godbeniki. Nastalo
je sovraštvo med rudarji in de-
lavci cinkarne ter steklarne. V
letih od 1890 do 1895 ni bilo ni-
ti ene proslave, kjer ne bi prišlo
do resnih nesoglasij med rudarji
in delavci obeh tovarn.

Kapelnik Rannikar je zavicoval
vse svoje moči, da bi godba ne
bila kamen spetke pri medse-
bojnih obračunavanjih. Kasneje
so bili fantje, ki so igrali pri or-
kestru upoklicani k vojakom;
kmalu nato je orkester razpadel.

Rudarski živel je vse bolj du-
gal glavo. Leta 1889 je prišlo do
prve slavske Dve let kasneje do
druge. Zagorski rudar je postajal
vse upornejši. Dragocen pomoč-
nik mu je bilo godba na pihala.
Vse do prve svetovne vojne je
bila bremogorska godba ena
najmočnejših v Zasavju. V letih
svetovne vojne na je ostalo do-
ma le 8 godbenikov, ki so redko-
kdat igrali. Med vojno se je vrnil
domov Srečko Godina, ki se je
kmalu posvetil godbi.

Tudi po vojni si godba dolgo
ni opomogla, čeprav je karala ob
vsaki priložnosti. Kaj kmalu so
rudarji spoznali, da tudi v kra-
jevalni ni nič boljše. In še krep-
keje so začeli rudarji stiskati
svoje žulfove roke. Nov duh je
zavnel po respiru. Godbi sta pri-
skočila na pomoč Srečko Godina
in Alojz Korošec. Oba sta posne-
tila vzgoji mladih godbenikov
precej solidna čara. Pozneje sta
organizirala vsak svoj orkester.
Mladina na se napredno povzela
na pihalih Kmetih so v Zagorju
ustanovili novo delavsko kultu-
no-izobraževalno društvo »Ves-

na«, ki je začelo vzgajati zagor-
ske rudarje.

Godba pa je »grala in igrala.
Ni bilo delavskega zborovanja,
kjer bi manjkala. Takratni proti-
ljudski oblastniki so mnoga med
njimi, tudi prvomajske proslave,
strogo prepovedali. Toda rudar-
ska godba je vseeno igrala in s
svojimi delavskimi koračnicami
vabila ljudi v sprevide. Kmalu
je postal kapelnik godbe Srečko
Godina. S tem pa je godba začela
še bolj napredovati. Prišla so

Paula Tomažič in še drugi. Ne-
kateri so pravočasno ušli Ivan
Krautberger je leta 1944 pobeg-
nil iz nemškega rudnika in odšel
v partizane. Vrstne godbenikov so
se redile. Toda tud preostali so
začeli bojkotirati vse prireditve,
ki jih je pripravljala okupator.
Godba se je pripravljala na od-
hod v NOV. Prej načrt, da bi z
glasbilo vred odšli z nekega po-
greba v Potoški vasi, se je tja na-
lovil, Vsemogočni »bürgermei-
ster« Scheichenbauer in trgovec
Suša sta ukazala, da godba ne
sme dalje kot do gostilne Drinov-
šek.

Zato so kasneje godbeniki od-
hajali posamezno, nekateri z

Ohranjena fotografija prve rudarske godbe v Zagorju

tud leta rudarske krize. Števil-
no močna godba je začela slabe-
ti; mnogi godbeniki so morali za
kruhom v južne kraje. Leta 1936
in 1937 si je godba spet opomo-
gla.

Fašistična zver je dolgala gla-
vo. Dve leti kasneje je Jugosla-
vijo zasedel okupator.

Godba je uhitnila. Pač! Se je
morala grati, toda godbeniki so
igrali z nejevoljo in vedeli so, da
bo prišel čas, ko bodo odšli tja,
kjer se je začela oglašati puška
slovenskega partizana. Oholi Ne-
mec je prav dobro vedel, da so
tudi godbeniki, razen enega od-
poda, ostali zvesti svojemuo
ljudstvu in svobodoljubnim ide-
jam. Nekateri godbeniki so prav
kmalu začutili njegovo podlovanj
škorenj. Prva žrtve nlegovega
nasilja je bil godbenik Anton
Kržišnik, zaveden komunist. Po
bilo Orkestri so začeli snubiti

večmesečnem mučenju je bil leta

1942 v Mariboru ustreljen kot ta-
lec.

Potlej so se začele aretacije.
Vsako noč je okupator s svojim
avtomobilom pobiral zavedne Za-
gorjane. Znano zavedno delavsko
družbo so izselili na Hrvaško.
Sinovi so se v kratkem času vr-
nili nazaj in odšli v partizane.
Prvega maja leta 1944 je sin Fu-
lik, pač na Zelini travi nad
Zagorjem. Potem je bil na vrsti

godbenike, obetajoč jim materi-
alne koristi. Redki posamezniki
so snubitvijo naselili in pristopi-
li k orkestru. Ni čudno, da se
je godba krčilo in je zato živo-
tarila z nekaj godbeniki. Nastalo
je sovraštvo med rudarji in de-
lavci cinkarne ter steklarne. V
letih od 1890 do 1895 ni bilo ni-
ti ene proslave, kjer ne bi prišlo
do resnih nesoglasij med rudarji
in delavci obeh tovarn.

Kapelnik Rannikar je zavicoval
vse svoje moči, da bi godba ne
bila kamen spetke pri medse-
bojnih obračunavanjih. Kasneje
so bili fantje, ki so igrali pri or-
kestru upoklicani k vojakom;
kmalu nato je orkester razpadel.

Rudarski živel je vse bolj du-
gal glavo. Leta 1889 je prišlo do
prve slavske Dve let kasneje do
druge. Zagorski rudar je postajal
vse upornejši. Dragocen pomoč-
nik mu je bilo godba na pihala.
Vse do prve svetovne vojne je
bila bremogorska godba ena
najmočnejših v Zasavju. V letih
svetovne vojne na je ostalo do-
ma le 8 godbenikov, ki so redko-
kdat igrali. Med vojno se je vrnil
domov Srečko Godina, ki se je
kmalu posvetil godbi.

Tudi po vojni si godba dolgo
ni opomogla, čeprav je karala ob
vsaki priložnosti. Kaj kmalu so
rudarji spoznali, da tudi v kra-
jevalni ni nič boljše. In še krep-
keje so začeli rudarji stiskati
svoje žulfove roke. Nov duh je
zavnel po respiru. Godbi sta pri-
skočila na pomoč Srečko Godina
in Alojz Korošec. Oba sta posne-
tila vzgoji mladih godbenikov
precej solidna čara. Pozneje sta
organizirala vsak svoj orkester.
Mladina na se napredno povzela
na pihalih Kmetih so v Zagorju
ustanovili novo delavsko kultu-
no-izobraževalno društvo »Ves-

na«, ki je začelo vzgajati zagor-
ske rudarje.

Godba pa je »grala in igrala.
Ni bilo delavskega zborovanja,
kjer bi manjkala. Takratni proti-
ljudski oblastniki so mnoga med
njimi, tudi prvomajske proslave,
strogo prepovedali. Toda rudar-
ska godba je vseeno igrala in s
svojimi delavskimi koračnicami
vabila ljudi v sprevide. Kmalu
je postal kapelnik godbe Srečko
Godina. S tem pa je godba začela
še bolj napredovati. Prišla so

Paula Tomažič in še drugi. Ne-
kateri so pravočasno ušli Ivan
Krautberger je leta 1944 pobeg-
nil iz nemškega rudnika in odšel
v partizane. Vrstne godbenikov so
se redile. Toda tud preostali so
začeli bojkotirati vse prireditve,
ki jih je pripravljala okupator.
Godba se je pripravljala na od-
hod v NOV. Prej načrt, da bi z
glasbilo vred odšli z nekega po-
greba v Potoški vasi, se je tja na-
lovil, Vsemogočni »bürgermei-
ster« Scheichenbauer in trgovec
Suša sta ukazala, da godba ne
sme dalje kot do gostilne Drinov-
šek.

Zato so kasneje godbeniki od-
hajali posamezno, nekateri z

glasbilo, drugi brez njih, kajti
vsa glasbila so bila v topiški
šoli, kjer je bil nastanjen oku-
pator. Toda kapelnik Godina je
pomagal svojim godbenikom
spraviti v gozdove tudi nojni ma-
terial in ostalo.

Kako je godba izpolnjevala
svoje poslanstvo kasneje, je zna-
no. Premalo je prostora, da bi
lahko opisali vse njeno delova-
nje. Dugčala je borbenost naših
brigad in svobodoljubnega ljud-
stva. Počez je prehodila naša
s krujo prepejono zemljo in bu-
dila vero v skorajšnjo zmago za-
tiranegega ljudstva.

Končno je bilo konec stoletne-
ga suženjsstva in zatiranja. Hla-
pec Jernej je prvič v svoji zgodovini
izbojeval svoje pravice.

Z našimi zmogljivimi brigada-
mi so prišli tudi zagorski rudarji
in med njimi tudi godbeniki v
svoj revir. Znova so se »klonili«
nad črno zemljo in začeli kopati
premog prvič po 200 letih zase
in za svoje. Godba pa je prvič
po 81 letih igrala zmogovito ko-
račnico. Poznamo njeno požrtvo-
valnost in delo, ki ga je opravila
v teh kratkih desetih letih. Danes
se v njihovem godbenem delu
svetijo nova, že dolgo let potreba-
na glasbila. Na častnem mestu je
lep album s fotografijami razvo-
la godbe in pisana zgodovina o
njenem razvoju. Se poznim rodo-
vom bo naznanjala, da so godbe-
niki rudarske godbe doumeli svo-
jo veliko vlogo že od začetka, ko
so godbo ustanovili.

Zunaj doma viši na zidu pri-
trjena spominska plošča, kjer so
vklepana imena sedmih padlih
godbenikov, ki so žrtvovali svoja
življenja za lepšo prihodnost naš-
ega ljudstva. In kadar koli pri-
hajajo godbeniki k vajam, se
njihovo oko za trenutek ustavi
na rdečih imenih in spominja se
svojih padlih tovarišev.

Rudarska godba je prav ta hip
začela vaditi novo pesem. Na-
smejani godbeniki ljubče drže
svoja nova glasbila. Da se bodo
razveseljevali delovnega človeka
in ga glasbeno »zobraževali«.

ZAPOZNELA BELEŽKA

Precej se je že pisalo o na-
rodnem heroju Tonetu Okrogar-
ju-Nestlu, a je še vse premalo, da
bi lahko vsaj v glavnem našli
vsa njegova herojska dejanja.
Moja beležka o njem je res ne-
koliko zapoznela, a naj bo zato
dan našim najmlajšim ob 10.
obletnici zmage nad domačimi in
tujimi okupatorji vsaj skromen
prispevek k osvežitvi življenja
junaka, moža ljudske revolucije,
junaka popolne graditve socia-
lizma.

Tone je bil že v stari Jugosla-
viji znan kot človek, ki zna pre-
soditi položaj in ki trezno gleda
na vsa dogajanja doma in po
svetu. Zato je že kaj kmalu po-
stal član SKOJ. Že takrat je bil
svetel primer pokojnega očeta, ki
je bil najpogostejši židovski
zaupnik v Zagorju. Že v stari
Jugoslaviji je Tone večkrat za-
godel kako brdsko zagorskim mo-
gocem, na to pa ni pozabil tudi
po prihodu okupatorja v naše
kraje. Prve dni okupacije se je
skupaj s Sandžem Kovcem (ki
je kmalu nato padel v borbi na
Dolenjskem), bratom Nestljem in
Janezom Ihancem, odpravil peš
iz Zagorja čez Senti Lambert v
Smartno pri Ljilji. Tam so zbirali
municijo, ki so jo odmetavali
stari jugoslovanski vojaki in jo
nekaj skrhli v bližini župnišča v
Smartnem pri Ljilji, nekaj pa so
odnesli s seboj v Zagorje. To pol,
ki je trajalo po pet ur, so pre-
hodili več kot petnajstkrat. Ti-
ste dni so nobrali 32 pušk in nad
20.000 nabojev za puške. Toda
tukaj je nastopila težava: puške
niso imele jermenov. Pa se je
tudi to po hitro znašlo. Sedaj
pa so potovali iz Zagorja v Ljil-
jo z vlakom, spotoma pa so ve-
zali okenske jermene, lapetnik
Bajcer iz Zagorja pa je to pre-
uredil v jermene za puške. Tako
je bil tudi to problem pravo-
časno rešen. Partizon so dobili
puške. Do Stop je spravljal te
puške Slavko Pintar od Stop do
lje pa so šle naravnost, med prve
zagorske partizane.

Prve dni okupacije je odšel v
priatelji v okolico Zagorja — k
Su. Urhu — sedaj Ravenska vas

V Trbovljah so gostovali Ljubljancani

Prejšnjo soboto nas je obiskal
MKUD »Vinko Košak« z mešo-
nim pevskim zborom, ki ga so-
stavljajo gojenci Tehniške sred-
nje šole iz Ljubljane. Tokrat je
priredil celovečerni koncert v
dvorani Delavskega doma. Na le-
takih je bilo sicer objavljeno, da
nastopa »mladinski« pevski zbor,
vendar smo menili, da je to že
kar prvi mešan zbor, saj ga —
po povprečni starosti nastopajo-
čih — ne moremo primerjati na
primer z našim predvojnimi ml-
adinskim zborom »Trboveljski
slavček«.

Program koncerta je zajemal
vrsto narodnih, partizanskih in
umetnih pesmi, ki jih je zbor iz-
vajal s ženskimi, moškimi in me-
šanim zborom. Celoten zbor ni
bij zahteven, tako da jim je bil
zbor zlahka kos. Sestava spreda
se nam ni zdela posrečena —
mislili smo, da ene snovi v dru-
go so bili prepogosti. Poslušal-
cem je vsaka odpeta pesem ostala
le v medlem spominu, zato
tudi koncert ni nudil tistega
užijka, kakršnega so zlasti sedaj,
ko je gostovalo v Trbovljah ne-
kaj odličnih pevskih skupin in
ko tudi domači zbori nastopajo z
več ali manj širimi ali vsaj
programsko izbranimi koncerti,
Trboveljčani navajeni.

Zbor je številčno močan in
glasovno izenačen, škoda le, da
ni upošteval dinamične vsaj v to-
liki meri, da bi z izvajanjem
podpiral besedilo izvajanih pes-
mi, ki so zaradi tega izgubljale
na vrednosti, okoravano bi jim bil
zbor zlahka kos.

Priznat pa je treba, da je po-
menil prijetno presenečenje na-
stop mladih sestric Marjetke in
Marjane Korošec. Zlasti je uga-
lala mlada violonistka Marjetka,
ki je odigrala Brahmsov koncert
v Des-duru brezhibno kot prvi
solist. Odlična je bila tudi kla-
virska spremljava predvojnih
del in je bilo čutili, da sta mladi
umetnici vložili v svoj nastop
obilo truda, ki pa se jima je po-
plačal.

Koncert je kljub nekaterim
pomanjkljivostim uspel, obisk pa
je bil tako pčel, da se upraba-
mo, ali so bodoči tehniški to za-
stžili zlasti že, ker se do po-
vrtisu, ki ga je to al: oni pevci
dobili že sedaj, najbrž zelo pre-
mislili, ko so bo odločal za svojo
službovanje v Trbovljah, ki že
potrebujejo, pa bodo še potrebo-
vale v svojih podjetjih razne
tehniške. Pogrešali pa smo tud:
ostale obiskovalce, o čemer pa
smo že pogosto pisali, katerih se
to išča.

spomnila tou Kluckaja, Bantona,
Tomažča in Bineta Lebeničnika.
Tonetova skupina se je pripra-
vila tudi na miniraje transfor-
matorske postaje na »Šahu« (se-
daj Podvine). Imeli so že ose de-
menjeno, Rudi Jerman, ki je bil
pri »Wehrmannschaff«, jim je
dal potrebne informacije o izme-
ni strožarjev, a je vse v zad-
njem hipu izdal Polde Knez iz
Trbovelj.

Potem so se ukvarjali z razni-
mi manjšimi akcijami, trošili so
letake, zbirali municijo in denar
za partizane. Večkrat so se sku-
paj z Rudjem Prašnikarjem,
Ernestom Govejškom ml. in Mi-
lanom Okrogarjem poigrali s
Scheichenbauerom — blušm nem-
skim županom v Zagorju. Za
verkučci so trošili letake 10 x 3
centimetrov, ki jih je Tone na-
pravil v delavnici pri Turku.
Delo ni bilo lahko. Večkrat jih
je lovila policija, a so vedno
ostali cel in zdravi. Hoteli so
kolidirajo gestopovci, Lavčič, a
jim to ni uspelo. Po dnevi so
odnesli iz pisarne Zunanega
obrata p'salni stroj. Se in še bi
lahko naštevati te akcije, ki jih
je trojka Tone Okrogar, Karel
Kurent in Janez Ihanc opravila.
Kmalu za Kurentom je Tone
odšel v partizane, 4. novembra
1942 pa so se pri Grčarju usta-
vili gestopovci, aretirali Ihanc
in ga odpeljali v internacijo v
Dachau in Mauthausen.

Razkropili so se, gozno pa je,
da je nosil vsak s seboj ljube-
zen do domovne in do ljudstva,
ki živi na njej. In ta ljubezen je
zmagala.

Učitelji radeškega pedagoškega aktiva so zborovali

Na področju okraja Trbovlje
delujejo v okviru Društva uč-
teljev štirje pedagoški aktivni
z nalogo, da si učitelji na sestan-
kih izmenjajo svoja izkustva in
se strokovno izpopolnjujejo.

Prejšnji ponedeljek so se
zbrali učitelji radeškega poda-
goškega aktiva v šoli na Svib-
nem. Domači učitelji in učitel-
jica sta pokazala njihovo delo
z učenci pri pouku. Po obeh
dobro uspešnih učnih nastopih
so imeli učitelji delovni sestanek.
Učitelji so izmenjali misli
o delu z učenci v razredu. Pre-
tresti so predlog o novem na-
činu ocenjevanja učencev. Ven-
dar se je večina izrekla za oc-
enjevanje po sedanjem načinu.
Menim, da bi bilo potrebno o
tem vprašanju obširneje raz-
pravljati tudi na šolskih odbo-
rih in roditeljskih sestankih.

Tako so sklenili, da bodo
v bodoče posvetili še več paž-
nje psihološkemu opazovanju
učencev in vsaj zapažanja obšir-
neje in konkretno zapisovali v
šolske listine.

Po uspelem delovnem sestan-
ku so si vsi ogledali Ostri vrh
nad Svibnem, kjer jim je šolski
upravitelj iz Svibna tovariš
Zakošek opisal zgodovino tega
lepega kraja in gradu nekda-
njih slavnih Ostrovrharjev.

Nato so v prijetni družbi po-
kramljali še o tem in onem
ter zaključili strokovno delo za
to šolsko leto.

Radiocenter v ZAGORJU

želi zagorskim rudarjem
ob njihovem trojem
prazniku nadaljnjih de-
lovnih zmag

— a —

KNAPOVSKI HUMOR

Bogata je zgodovina zagorskih rudarjev. Starejši, že upokojeni rudarji, bi lahko dneve in dneve pripovedovali o težkih in nadse težkih časih pred mnogimi desetletji. Toda kljub trpljenju in trdemu garanju so imeli mnogo smisla in ga imajo tudi danes za humor. Če so le mogli, so svojim mlajšim tovaršim zagodili kakšno debelo in se na njihov račun do solz nasmejali. Navadno so se ti dosti hitro razšli med vse rudarje. Žal je marsikatera zanimiva anekdota utonila v pozabo. Nekaj pa se jih je le ohranilo; še danes se pripovedujejo v gostini ob kozarcu vina na poti v jama in drugod.

Ob tej veliki obletnici zagorskega rudnika smo se odločili nekatere priobčiti. Prepričani smo, da se boste od srca nasmejali.

Podgano je ugriznil...

Skupini starega Toneta se je zdelo čudno, odkod Janezu tako denarja. Njegova družina je bila prava tako številna, kot njihove. Pa vendar... Janez je imel za malico vedno lep bel štrukelj. Drugi so otepavali črn kruh in ga zalivali s črno brezgo, ki so jo njihove žene imenovale »kvas«. pa mimo kave niti šlo ni. Janez pa pogosto Zaman so ga spraseli, kje je dobil denar za belo moko. Janez se je samo smejal in izgovarjal kaj svojo pogosto. Ko je prišel čas južine, se je navadno umaknil daleč stran in zadovoljno cmokal.

Nekoč pa so postali rudarji le pozorni. Nekomu iz skupine se je zdelo, da je imel Janez tisti dan pravo takšno pogosto kot včeraj... in naslednji dan zopet. Kmalu so ugotovili, da novi Janez s seboj v jama isti štrukelj, poje ga pa šele ob sobotah. Sklenili so, da mu posvetijo, da bo dolga pomnil, kako jih je vlekel za nos.

Kako je Miha hudiča klical

Tudi to se je zgodilo v Samskem domu. Bila je navada — lepa rudarska navada — ki se je ohranila še do danes, da so si rudarji, zlasti tisti, ki so želeli vedno skupaj, delili vsak priboljšek, posebno pa plačo. Zlasti ob ponedeljkih, ko so prihajali tisti, ki so od doma, so v Samskem domu ramole steklenice od ust do ust. Le dva kmečka fanta niso nikoli pripravili do tega, da bi defila svoje dobrote z drugimi. Nesprotno Nalašč sta pred svojimi tovaršmi odprla zajeten kovček in se motala s pogostami in zalivala z žganjem.

Lofzetu je začelo to presadati. Tuhtal je, kako bi ilmo posvetil. Kmalu je potuhtal.

Neki ponedeljek, ko sta se tista spet gostila, je dejal:

»Danes bom hudiča klical!«

Prisotni so se začeli mizati, toda ko so videli, da je Lofze povsem resen, so nekako v zadregi umolknil.

Nataknil si je veliko kučmo, črno obrobjena očala, vzel v roko debelo stari knjižico in se postavil pred oba fanta, ki sta ga že sumljivo ogledovala.

»Kdor se boji hudiča, naj gre raje ven!« Res trojica je preplašeno odšla, kajti tiste se niso pozabili, da Lofze že od nekdaj slovi, da je čudodelnik.

»Kaj pa vidite?« obrnil se je proti tistima dvema kmečkima fantoma. »Se nič ne bojita hudiča?«

»Ne,« sta se odrezala in se še bolj nasmehljala z žganjem.

Lofze se je sam sebi nasmejal. Vedel je, da ju bo ugnal. Že prej je naročil Francetu, naj gre na podstrežje in naj s staro zarjavo samokolnico napravi nekaj krepkih udarcev.

»Začel je mrmrati čudne besede in je vse bolj poskakoval. Nekoč časa sta fanta še jedla, toda zdaj sta sta jela, bledela. Neznatno je Lofze izbulil oči, se pogledal kotku pod strop in presunljivo začel govoriti. V tem hipu je pod stropom neznan, ko zagrmelo, kot da bi udarila strela.

Kot bi trenil sta se fanta potegnila nazaj.

»Koliko l'ron pa ga lahko priženem?«

»Pa se oglasi Lofze. «

»Bi mi hoteli prodati eno Druvo cigareto...«

„Knap“ išče tatu...

Dvanajst jih je bilo v eni izmed sob Samskega doma. Dvanajst rudarjev. Osvetel rudar je pogledal po zbranih obratih in trdo dejal:

»Eden od dvanajstotice mi je ukradel uro, ki mi jo je podaril oče. Kdo je tat?«

Zvedelo se je ozri po obratih. Vsi so molčali.

»Dobro!« je dejal, »ne preostane mi drugega, kakor da sam poiščem tatu!« Pogledal je na svoj bomo gotovo našel! Stopil je za trenutek ven in se vrnil z dolgo, tanko obeljeno leskovo.

Iz žepa je potegnil nož, pogledal na stensko uro in se obrnil k rudarjem.

»Se peji n'niži monjka do dvanajstih. Točno opoldne bom razrezal palico na dvanajst enakih delov in vam jih izročil. Kdor bo imel jutri ob tej uri za centimeter daljši del, je tat! Ta ima morja uro.« Prisotni so se nasmejali, toda kljub temu so vzeli vsak svoj del palice.

Mlad Prekmurec je še isti dan skrajšal svoj del leskove za en centimeter. Drugi dan, malce pred dvanajsto, se je prizor ponovil. Dvanajstotica je čakala ukrodenca. Pet minut pred dvanajsto se je pojavil na pragu. Ko je pisalo polno, so mu rudarji izročili vsak svoj del leskove. Vsi so bili prav takšni kot prejšnji dan, le Prekmurec je bil za en centimeter krajši.

Tedaj je sivlasi zmajal z glavo.

»Za uraga, večerj sem se zmotil. Moral bi povedati, da bo tat imel za centimeter krajši del palice in ne daljši. Ostro je zapil oči v Prekmurca. »Ti imaš moja uro!« Dal jo mu je.

Prekmurec se je začel tresti.

»Stric, tako lepa je bila... Se nikoli nisem imel ure.« Segel je v žep in mu jo vrnil. Bnastotica je osupnila. Sivlasi pa se je smejal.

»Kaj, mali, te zebe?« ti je mraz... kajti šklepetalo ti zobe!«

»Da, stric, kar hladno je postalo!«

»Dajte, fantje, prinesite tisti dve deli. Fanta tres, se prehladi se lahko.«

Kot bi trenil so fanta zadela

po vsem telesu. Sivlasi je poveleval:

»Tudi v glavo ga zebe. Dajte, zavijte mu še glavo. Hudimana, pa najbolj prašne deke ste prinesli!« Dajmo, izprašimo jih nekoliko!

Fanta so izpraševali pol ure z debelo palico. Slednjič je vzel ukradenec harmoniko in mu za slovo iz Samskega doma zaigral veselo poskočnico. Tatu v Samskem domu niso marali.

Navadno je vzel starejši rudar novince s seboj v kak zapuščen jamski kot, kjer ni bilo daleč naokrog živga človeka.

Prijatelja

Johan in France sta bila sicer prijatelja, toda če sta le mogla, sta drug drugega zagodila kakšno »masino«.

Nekoč je France v jami (bil je zidar pri elektrifikaciji), »gipsal« neko električno napeljavno. Zadal za njim je Johan polagal tračnice. France je začel sam s seboj govoriti. Toda govoril je tako glasno, da ga je Johan razločno slišal, ko je govoril, da je gips vsestransko uporabljen in da celo prežene ščurke.

Johan, ki je imel v svojem stanovanju nekaj vrst ščurkov, je po »šihu« ukradel Francetu 2 kg gipsa in doma zagipsal vse špranje.

France je dobro vedel, da je Johan slišal njegovo mrmranje. Kar na vseh mu je šlo, ko je pomislil, kako se bo čez nekaj dni Johan togotil.

In res! Johan je nekaj dni kasneje opazil, da je v stanovanju vse več ščurkov, ki lezejo iz

nj iz Save. Možakar je odšel čez most in se obesil na prvo drevo. Takrat Lofze ni trenil.

Kot očividec je moral nekaj dni kasneje pred sodn'ke. Sodnik ga je izpraševal:

»Dobro, Lofze! Če si ga že rešil iz palov, zakaj ga nisi rešil še z drevesa?«

Lofze se je popraskal za ušesom in odvrnil:

»Ja, veste, gospod sodnik: mislil sem, da gre na drevo sušiti mokro obleko...«

»Koliko si stara, banditka?«

»Petnajst.«

»Ti pojdeš nazaj v celnico,« so me spet nagnali.

Sama sebi nisem verjela. Toda prav v tem hipu, ko sem prestopila prag celice, je na dvorišču zagrmela prva salva.

Stisnila smo se v grozi v kot in drhte poslušale salvo za salvo. Vmes so padli posamezni strelci. Po pet tisoč so postavljali ob zid. Tako so na Eizlerjev ukaz pobili ta dan 150 slovenskih ljudi na dvorišču mariborskega sodišča. Ko smo v grozi štele salvo, smo ob 23. razločno slišale vzklík:

»Živela Jugoslavija!«

Med življami so bili tudi Hranstnikani: Slavko in Martin Zalcizna, Ivan Jagodič, Slavko Smodič in Viktor Senica.

Napad v bobnu

Lepega decembrskega dne sem se plazil za skalami Jelovca v Bobnu. Skrit za cesto sem neopazno čakal, kdaj pride nemška patrulja, da jo presodim. Debelo uro sem se tiščal za skalo, ko je stopil izza ovinka prvi.

Za njim so previdno stopali naslednji. Opredni, s puškami v rokah. Še bolj sem se stisnil v skale. Dvajset jih je bilo, s puškami, brzostrelkami in dvema mitraljezoma. Bilo je točno ob petih popoldne. Ko se je do kraja zmrčilo, sem se izvil iz skrivališča. Vso pot sem ponavljal: dvajset z dvema mitraljezoma.

Naslednjega dne se je šest partizanov previdno bližalo

Ubogi rudarski novinci

Posebno piho so imeli starejši rudarji na novince. Šele ko so prestali ognjeni krsti, so postali pravi rudarji. To pa ni bilo lahko. Marsikateri fant je potolčil grenke solze, ko je zvedel, kako so si ga hudobne privoščili.

Navadno je vzel starejši rudar novince s seboj v kak zapuščen jamski kot, kjer ni bilo daleč naokrog živga človeka.

Ko sta prispela na odrejeno mesto, ga je poslal po skobelnihi. Fante je začudeno spraševal, čemu bosta potrebovala skobelnihi? Rudar mu je odgovoril:

»I, hudiča, pan bova hobalal Vdiš, kako je zarjavel! Fante je odšel. Ker pa je bila druga številka zelo oddaljena, je moral od skupine do skupine, ki so ga pošiljale vedno naprej in naprej. Po nekajurnem kolopratenju je ves blaten, premočen in utrujen prispel nazaj, seveda brez skobelnihi...

Nekoč so enega poslali po električni tok. Fant je bil domaćin nekje na Stajerskem in se je junačil, da se ne bo pustil »plah« tati. To je rudarje razkačilo.

Ze drugi dan so ga poslali v centralo. Stari rudar mu je dajkrat zabijal:

»Pojdi k elektro-mojstru in reči mu, naj ti da nekaj volkov toka.«

Fant je prišel v centralo in sporočil zahtevano. Mojster je s težavo ukrotil smeh. Toda ni se izdal v tanek papir mu je zavil prgišče snardijev, že rabljene masi in mu naročil, da je mora v žepu nesti.

Fant je hitel in med potjo gnetil s prsti. Čutil je, kako se »tok« tali in se mu cedi po nogah. Ko je prispel v jama, je iz žepa potegnil majhno kepeco tople masi in prestrašeno dejal, da se je tok stopil... Rudarji pa bi kmalu od smeha popokali.

France je takoj drugo jutro naročil svoji ženi, naj ujame nekaj miši in začne s njimi pitati kohoši.

Še sedem dni kasneje so Francetu poginile tri najlepše kohoši. Takrat je France ugotovil, da mu je Johan pošeno vrnil. Bojda se po tem dogodku nista z Johanom celo leto pogledala.

»Sem mislil, da se hoče posušiti...«

Nekoč, bilo je še pred drugo svetovno vojno, je Lofze pešal iz Trbovelj domov v Zagorje. Na trboveljskem mostu je tik pred njim skočil s mosta v Savo neki priletni možakar.

Lofze je obstal. Samo za hip! Pognal se je za njim v deročo Savo in ga po trudu polnem prizadevanju spej spravil na breg.

Toda neuhvaležnost je plačilo spet! Namerilo, da bi se mu samomorilec zahvalil, ga je ozmrljal in se togotil, ker ga je poleg

dal iz Save. Možakar je odšel čez most in se obesil na prvo drevo. Takrat Lofze ni trenil.

Kot očividec je moral nekaj dni kasneje pred sodn'ke. Sodnik ga je izpraševal:

»Dobro, Lofze! Če si ga že rešil iz palov, zakaj ga nisi rešil še z drevesa?«

Lofze se je popraskal za ušesom in odvrnil:

»Ja, veste, gospod sodnik: mislil sem, da gre na drevo sušiti mokro obleko...«

»Koliko si stara, banditka?«

»Petnajst.«

»Ti pojdeš nazaj v celnico,« so me spet nagnali.

Sama sebi nisem verjela. Toda prav v tem hipu, ko sem prestopila prag celice, je na dvorišču zagrmela prva salva.

Stisnila smo se v grozi v kot in drhte poslušale salvo za salvo. Vmes so padli posamezni strelci. Po pet tisoč so postavljali ob zid. Tako so na Eizlerjev ukaz pobili ta dan 150 slovenskih ljudi na dvorišču mariborskega sodišča. Ko smo v grozi štele salvo, smo ob 23. razločno slišale vzklík:

»Živela Jugoslavija!«

Med življami so bili tudi Hranstnikani: Slavko in Martin Zalcizna, Ivan Jagodič, Slavko Smodič in Viktor Senica.

Napad v bobnu

Lepega decembrskega dne sem se plazil za skalami Jelovca v Bobnu. Skrit za cesto sem neopazno čakal, kdaj pride nemška patrulja, da jo presodim. Debelo uro sem se tiščal za skalo, ko je stopil izza ovinka prvi.

Za njim so previdno stopali naslednji. Opredni, s puškami v rokah. Še bolj sem se stisnil v skale. Dvajset jih je bilo, s puškami, brzostrelkami in dvema mitraljezoma. Bilo je točno ob petih popoldne. Ko se je do kraja zmrčilo, sem se izvil iz skrivališča. Vso pot sem ponavljal: dvajset z dvema mitraljezoma.

Naslednjega dne se je šest partizanov previdno bližalo

Obisk pri „Boti“

Jesen nas je stiskala po hostah. Pod revnim obvalom je šumelo zlatorumenno listje. Z rosnih livad in logov so se dvi-

gale megle v hrib. Lagodno smo se gledi na skalah, kadar je posipalo sonce, streljaj v ožarjene planine in v bele domačije po hribih in gričih. Zvečer smo se domenili za »obiske« v Hranstniku.

Težka tema. Počasi in previdno smo se spuščamo po kozjih stezah in grapah. Tiho dežuje. Pot je brezkončna. Hodimo še uro in čedalje močnejše dežuje. Do kože smo že premočeni. Na čevlje se lepi hlovice.

Švabskemu bunkerju se v loku izognemo. Potem smo v Hranstniku. V največji tihini zapuška Dušan Povše zasledo z mitraljezom. Skoraj nerazumljiv je molk, ki visi nad Hranstnikom. Previdno in brez besed vstopimo v trgovino »Bate«. V besni naglici mečemo čevlje na kup. Potem se težko obložimo počasi pomikamo proti izhodu. Rudarji so na poti v rudnik. Eden nas pozdravi s »Heil Hi. tier!« V trdi temi mu tlesne za- ušnica ob mokro lice.

Vest iz noči

Kmetica nama je ponudila posteljo — Faniki in meni. Ostali sva pri njej. Zunaj je zavijal veter in raznašal droben dež. Čuden občutek: po dolgem času spet v postelji!

Fanika Pustova je bila nenavadno zamišljena. V postelji mi je pripovedovala o svojem življenju. Mož ji je umrl. Z obema sinovoma je šla v partizane. Nocoj je bila hudo žalostna. Sinoči se ji je sanjalo, da je izpod mrtvega sina vlačila belo rjuho. Ves dan ji ta misel ni dala miru. Prav pozno sva zaspa.

Sredi noči trkanje na okno. Čedalje močnejše: Potem glas: »Fanika, ali si tu?«

Kmetica tiho vprašuje izza okna.

»Tarzan! Iz Rečice prihajam. Ze vso noč iščem Faniko...«

Fanika je skočila iz postelje in odprla. Iz teme so se izvil trije do kože premočeni partizani. Faniki so naročali, naj se naglo opravi in gre z njimi.

Ze včeraj smo bili izvedeli, da

Zasavske zgodbe iz velikih dni

3. julija bodo rudarji v Zasavju in Sloveniji praznovali svoj praznik. Njihovo življenje je zvezano z mnogimi revolucionarnimi dogodki, ki so se v zadnjih desetletjih kakor po naključju zapovrstjo odigrali v juliju. Pred enainvajsetimi leti so v Hranstniku začeli štirime- sočno stavko. Štiri leta kasneje herojsko gladovno stavko. leta 1941 so doživeli okupatorsko razseljevanje vseh svojih zaved- nih ljudi, leto pozneje je padlo njihovih 30 talcev, dve leti po- zneje je Slandrova brigada mi- nirala železniški most in pogna- la okupatorja v beg.

Iz vsega dogajanja v zadnjem obdobju zasavske kronike bo- mo v naslednjih zgodbah nani- zali spomine naših ljudi, ki pri- čajo o junastvu revirskih do- lavcev in njih veliki domovin- ski ljubezni.

Prvi partizanski udarec

Tudi v Hranstniku je okupator takoj po prihodu organiziral »Werkchutz« (obratno stražo), ki naj bi varovala premogovnik in druge industrijske obrate. Stražarji so bili dobro oboro- ženi ter so bili in dan bedeli na svojih betonskih postojan- kah.

V Starem Hranstniku so imeli najbolj utrjeni bunker, poln orožja in bomb. A prav na ta bunker je padel decembra 1941 prvi partizanski udarec. V glu-

ho noč so takrat začeli ropotati strel.

Lofze Ribič in Anton Vratnari. Antonesko sta z nekaj parti- zani napadla. Napad je bil v zvezi z mobilizacijo nekaterih zaveznih Hranstnikanov. Žal se ti takrat niso mogli prebiti do partizanske skupine, s katero naj bi se tisto noč opravili v Hranstniku širšo akcijo. Tako so partizani sami napadli bunker in v boju podrli tri »verksice«.

Na dvorišču maribor- skega sodišča

Bilo je 1. oktobra 1942. Celice sodnih zaporov so bile polne izmučenih in izčrpanih ljudi. Nemo so zrlj v strop in čakali konca. V mislih so se tiho po- slavljali od domačih. Vsak ropot, vsak šum jih je vznemiril. Ko za- rožljajo ključ v težkih ključav- nicah, so se topó zazrlj v vrata: kdo pojde prvi? Na grozno vprašanje odgovora ni bilo.

Pozno popoldne nas je iz oto- pelosti vrglo vpijite in ropot na dvorišču. Nenavadno za grobno tišino, ki so jo pretrgali le ge- stapovci s svojim surovim kri- čanjem. Kljub najstrožji prepo- vedi se je ena izmed deklet vzpela na lino in se ozrlo na dvorišče. Se tisti hip je omah- nila in v grozi skrila obraz v

umazano odejo. Z vročimi očmi smo se zgrnile okrog nje. Pre- trgano nam je naslikala podobo z dvorišča. Okrog velikega ku- pa žagovine so bile zložene krste, v katere so kaznjenci nakladali svežo žagovino. Krsto so potem polagali ob steno, eno zraven druge. V hipu nam je zastala kri. A že smo se zavedle: če bomo umrle, bomo za pra- vico, za domovino, za svobodo slovenskih ljudi!

Kako neskončna je bila tista noč. Nobena ni spala. A kakor da tudi bežele nismo: vse od- sotne smo v mislih vasovale pri domačih. Kdo ve, je sploh še kdo domač doma?

Uro prej kot ponavadi nas je to jutro jetniški zvonec pognal

»Eno cigareto...«

Lofze je nekemu gostilničarju na Lokah pošeno zagodil. Pozno ponoči je hitel z rudarji proti domu. Pri gostilni, ki je stala ob cesti, so stopali vsi skupaj in za- čeli peketati s težkim, okovanim čevlji, da je bilo slišati, kot da gre kopica kmečkih vozov. Tj. pred gostilno je Lofze s spremenjenim glasom začel vpi- ti: »E...«

Kot bi trenil sta se fanta potegnila nazaj.

»Koliko l'ron pa ga lahko priženem?«

»Pa se oglasi Lofze. «

»Bi mi hoteli prodati eno Druvo cigareto...«

(Po kroniki priredil F. G.)

Pred združitvijo sindikalnih svetov okrajev Trbovlje-Krško

Večja odgovornost

Pred dnevi so se sešli člani predsedstev okrajnih sindikalnih svetov okraja Trbovlje in Krško, da določijo datum skupne skupščine, ki bo izvolila novo sindikalno vodstvo bodočega okraja Trbovlje.

Naloge sindikalnih podružnic na področju bodočega okraja so raznovrstne in skladno s sklepi III. kongresa ZSJ zelo velike. Terjale bodo veliko večje aktivnosti občinskih sindikalnih svetov, na katerih bo težje sodelovati bodočega sindikalnega dela. Stanje sindikalnih organizacij na področju obeh sindikalnih svetov je sledeče: na območju sedanega okraja Trbovlje je zaposlenih 15.113 delavcev in uslužbencev, od tega 5.332 žena. Organiziranih pa je od teh delavcev in uslužbencev v raznih strokovnih sindikalnih podružnicah 12.675 članov. Sindikalnih podružnic je v okviru 4 krajevnih sindikalnih svetov 50 poleg okrajne podružnice po Marjevi, po enega Društva profesorjev in predmetnih učiteljev ter enega Društva učiteljev in pet društev upokojenecv s 4090 člani od 5.304 upokojenih oseb.

Na področju sedanega okraja Krško pa je 8580 delavcev in uslužbencev. Od njih je vključenih v 75 sindikalnih podružnicah 6.801 ljudi v okviru štiri krajevnih sindikalnih svetov. Razen teh deluje na tem območju še okrajni sindikat poštne uslužbencev, zdravstvenih delavcev ter Društva učiteljev. V okviru okrajnega odbora društev upokojenecv je 15 krajevnih društev upokojenecv s 2146 člani od skupno 2832 upokojenih delavcev in uslužbencev — v prihodnje pa bo ostalo še 13 društev. Nadalje deluje še okrajni odbor sindikata gozdnih in kmetijskih delavcev z 23 sindikalnimi podružnicami.

1.318 zaposlenimi in 778 organiziranimi.

Obe predsedstvi sta ugotovili, da bo treba polagati večjo pozornost na delo krajevnih sindikalnih svetov, organizacijsko uvrstiti sindikalne podružnice, posvetiti pa tudi večjo skrb dvig članstva in vzgoji vodstvenega kadra. Poleg vprašanih dela sindikatov v smislu sklepov III. kongresa ZSJ sta obe predsedstvi obravnavali tudi vprašanje dela okrajnih društev profesorjev in učiteljev; glede teh sta predsedstvi mnenja, da se združijo in nato ustanovijo društva na področju bodočih komun. Na krškem področju bo treba nadalje združiti nekatere sindikalne podružnice, zlasti obrtne in gozdno-kmetijske.

Posebno pazljivost so posvetili člani obeh predsedstev vprašanju reforme šolstva, učenim načrtom v šoli ter šolanju delavske mladine na višjih šolah. Znano je, da je zelo malo delavske mladine na naših univerzah, opaziti je nadalje beg že od 4. razreda gimnazije dalje. Tu je zlasti problem staršev, ki jim manjka daljša perspektiva in potreba šolanja otrok, ki vidijo pred seboj največkrat le čimprejšnjo zaposlitev in zaslužek otrok. O tem vprašanju bodo morale spregovoriti tudi sindikalne organizacije s svojim članstvom. Glede nezaposlene mladine je nakazana potreba ustanovitve in razširitve raznih prepotrebni uslužnostnih obrti. Tudi naraščajo v obrti bo treba posvetiti večjo skrb, zlasti v mesarski, čevljarški, dimnikarski in še drugi obrti.

Sekretar okrajnega odbora SZDL Trbovlje, tov. Janez Jensek je predsedstvom nakazal med drugim ostale naloge sindikatov na področju bodoče-

ga okraja, in sicer splošno družbeno vlogo sindikatov v zvezi z družbenim upravljanjem, kar nujno terjaja, da se delavci in uslužbeni spoznajo z vsemi družbenimi dogodki, komunalnimi deli in problemi občine itd. Vzganjanju članstva pa vodstvenega. Je treba posvetiti večjo skrb. Pa tudi vprašanju sodelovanja z odgovornimi činitelji je treba posvetiti večjo paznjo. Priporoča se ustanovitev kolegijskega telesa, ki naj bi ga sestavljali predsednik delavskega in predsednik upravnega odbora pod-

jetja, predsednik sindikalne podružnice, sekretar osnovne organizacije ZKS in direktor podjetja, ki bi se shajali po potrebi. To telo bi obravnavalo pereča vprašanja podjetja in dajalo vzgoji članov kolektivno enotno linijo. Prav tako je posvetiti večjo pazljivost predelavi materiala III. kongresa ZSJ ter ga obravnavati po konkretnih priložnostih posameznih delovnih enot.

Poleg prednjih napotkov za delo, o čemer bo spregovorila še bližnja skupna skupščina, sta obe predsedstvi sklenili, da bi bila ta skupščina predvideno 31. julija v Krškem. Novi pletum, ki bo štel 25 članov v sozvoznju z zaposlenimi oziroma organiziranimi člani sindikatov bodo izvolili delegatov iz posameznih sindikalnih podružnic in svetov.

A. K.

Odmev po zaključku Protituberkuloznega tedna

Protituberkulozni teden je minil. Vsako leto so taki tedni, tudi tedni Rdečega križa. Vsako leto ista pesem... Ko pa sem bral v »Zasavskem tedniku« z dne 4. junija, kako je protituberkulozni teden vse drugače organiziran, da so v načrtu obiskali bolnikov, da bo do tudi bolniki čutili, da je ta teden posvečen samo njim, sem pač pričakoval kakšen kratek obisk. Pa ga žal ni bilo, ker nas je preveliko število takšnih bolnikov, zdravstvenega osebja pa premalo.

Imam skromno željo glede tega napotila: »V kakih higienskih priključkih žive...« Naj

navedem le eno od svojih želja: Rdeči križ naj bi nakupil za vse bolnike z odprto tuberkulozo emajlirane pljuvalnice s pokrovcem št. 11 ali 12, kot jih imajo bolnišnice in pa zdravišča. Prav gotovo ni higien-sko, da moram za pljuvalnik uporabljati staro konservno škatlo že vsa leta bolezni. Pred leti je dispanzer delil zlozljive papirnate pljuvalnice, ki se po uporabi sežgejo. Toda v letnem času, ko se kuha na električnem kuhinjskem, tak pljuvalnik ne more sežgati v peči. Sicer mi pa ni znano, če se sploh še uporabljajo.

Kot je slišati, je okrajni odbor Rdečega križa v zadnjih mesecih že zbral izdatna sredstva. Vršile so se večje prireditve, pa bi se prav gotovo lahko določila potrebna vsota za nakup potrebnih higienskih pljuvalnikov, ki naj bi jih razdeljeval Protituberkulozni dispanzer na svojem področju.

Nisem imel priložnosti to mo- jo davno željo sporočiti v Protituberkuloznem tednu, pa jo na ta način sporočam okrajnemu odboru Rdečega križa in Protituberkuloznemu dispanzerju v Brežicah.

M. J.

Tak h koncertov si v Brežicah še želijo

Prejšnjo soboto je priredila Protituberkulozna sekcija RK Brežice solistični koncert opernih arij in baletnih točk. V veliki dvorani so nastopili prvaki zagrebške Opere tenorist Rudolf Franci, baritonist Tomislav Neraič ter prvakinje opernega baleta, pri klavirju pa je bil dirigent D. Zebre. Oba pevca sta odlično odpela arije iz znamenitih oper Smetane, Verdija, Puccinija in drugih mojstrov. Tudi prva balerina so prav tako odlično plesale razne pleske, med katerimi sta posebno pri- tegnila občinstvo slika od Hrističevih »Ohridekih legend« in ciganski ples.

Gledalci, ki so napolnili dvorano, so burno pozdravljali ter ploskali izvajalcem te kva- litetne prireditve. Posebno sim- patije in občudovanje uživa pri brežiškem občinstvu tenorist Franci, ki skoraj vsako leto go- stuje v Brežicah in mu pri- pravi velik umetniški užitek s svojim mojstrskim petjem oper- nih arij in slovenskih pesmi.

Tudi ostali izvajalci pisane- ga sporeda zaslužijo vse priznanje vrhunskih umetnikov.

Čisti dobček koncerta je na- menjen Rdečemu križu ter je uspel in si Brežičani takih pri- reditev še želijo.

M. T.

Videm-Krško Regulacijski načrt v zaključni fazi

Večkrat smo srečali tuje ljudi, ki so merili znoj tu zdaj tam. Spraševali smo se, kaj naj to merjenje pomeni. Ob cesti je bilo razumljivo, da bo verjetno v bližini ali morda tudi v dalj- nji bodočnosti stala tam hiša. Toda ti ljudje niso merili le stavbnih parcel, marveč so se spustili tudi na njive, ceste, poti in celo v potoke. Končno smo le zvedeli, da gre tu za natančen posnetek terena na področju LOMO Videm-Krško.

Geodetski zavod iz Celja se je skoraj tri mesece ukvarjal s podrobnimi meritvami na tem področju za posnetek vseh poti, cest, potočkov, parcel in hiš za regulacijski načrt. Tako bo ob- čina razpolagala z vsemi geodetskimi podatki, jih po potrebi dopolnjevala, raznim podjetjem pa pri novih gradnjah sedaj ne bo treba pripravljati teh stvari,

ki so v zvezi s precejšnjimi stroški, ker jih bo imel na raz- polago LO.

Ljudski odbor mestne obci- ne Videm-Krško je na drugem mestu v Sloveniji, ki ima na razpolago temeljit regulacijski načrt. Pred njim je samo Kranj. V Ljubljani, Celju in Mariboru sicer imajo regulacijske načrte, vendar le-ti niso izdelani po ta- ko sodobnem načelu, ki bi jih lahko sproti dopolnjevali.

Ze pred leti so govorili o gradnji novega mostu čez Savo. Zai se je o tem le mnogo go- vorilo, manj pisalo in nič sto- rilo. Vsi vemo, da je most že star. Kdo ve, koliko vode je steklo pod njim iz denarja, ki so ga izdali za popravila, bi lahko zgradili že novega. Vpra- šanje izgradnje novega mostu bo treba ponovno sprožiti na odločilnem mestu (skupščini LRS), kajti ljudski odbor mest- ne občine je tu brez moči, ker zdaleč ne razpolaga s tolikimi finančnimi sredstvi. Zanima pa se za projekt mostu in hidro- centralo, kar bo vnešeno v re- gulacijski načrt.

Za vodovod so načrti že skon- čani, prav tako so sklenjene pogodbe za material, ki bo do konca letošnjega leta že odpo- slan in pripravljen. Zanj bo treba še 6,5 milijona dinarjev in bo morala nova velika obci- na to denar pripraviti, da bo mogla spomladi z delom brez motenj pričeti.

Ze takrat je gasilsko društvo uvidelo potrebo vzgoje mladega naraščaja. Prva mladinska ga- silska četa Senovčanov je že uspešno nastopala na Gasilskem kongresu, ki je bil pred vojno v Ljubljani.

Takrat so bili težki časi gde- de nakupa orodja in opreme, če- prav so posamezniki precej pri- spevali iz lastnih sredstev. Dru- štvo je komaj zmoglo izplačati dolg na brizgalni, prijatelji ga- silstva so celo brezplačno nudili stavbo parcelo za gasilski dom, toda denarnih sredstev za kaj takega tedaj le ni bilo. Nekaj časa je imelo društvo shrambo gasilskega orodja v kegljski gostilni Senica, kasne- je pa je uprava rudnika dode- lila prostor, kamor so lahko shranili brizgalno in najpotreb- nejše orodje.

Ta- je bilo vse do okupacije. Mno- je napravil za društvo to- variški Vutkovič; ta je ob prihodu Nemcev očuval gasil- sko orodje, cevi in motoriko, da okupator ni vsega raznesel.

Po osvoboditvi pa je društvo krenilo na nove poti v socia- listični domovini. Spet so se zbrali marljivi gasilski veterani: Cijan, Omerzu, Kmetec in ostali ter polagoma, z leta v leto, po osvoboditvi širili gasilstvo v senovškem, sedaj že velikem rudarskem centru Spodnjega Posavja. Nakupili so novo opre- vo, izboljšali orodje, uredili primerno shrambo, se brigali za vzgojo mladega gasilskega ka- dra, zlasti pa predvsem v števil- nih primerih v bližnji okolici pomagali reševati ljudi in nji- hovo imetje v primerih požara. Po- ploave in drugih nesrečah, novem živu. Ze na predvečer Prav v tem pogledu so si se- bo bakiada in ognjemet, po hri-

novski gasilci pridobili lep slo- ves daleč naokrog.

Zadnja leta so pa pričeli res- no razmišljati tudi o gradnji gasilskega doma, ki je postal za kraj in za celotno okolico že nujno potreben. Prvi, ki so priskočili na pomoč senovskim gasilcem, so bili spet rudarji: s svojim poldnevnim zaslužkom je rudarski kolektiv Senovega dal prvi dragoceni delež h grad- nji novega Gasilskega doma. Uprava rudnika je navzlic te- mu, da ima svojo industrijsko četo, nesebično podpirala grad- bene napore Prostovoljnega ga- silskega društva; odstopila je gasilcem celó brezplačno par- celo in jih s prispevki podpi- rala v nadaljnjem prizadeva-

lih bodo zagoreli kresovi — pred novim Gasilskim domom pa bo igrala domača godba na pihala.

Na dan odprtja Gasilskega doma in na rudarski praznik bo navsezgodaj budnica godbe, nato bodo gasilci sprejemali goste, ki so se priglasili od dru- god. Istočasno z odprtjem Ga- silskega doma bodo gasilci raz- vili tudi gasilsko zastavo. Pri- pravljajo veliko sektorsko ga- silsko vajo, popoldne pa bo skupno z rudarji ljudsko raja- nje.

Gasilci in vsi Senovčani so veseli novega Gasilskega do- ma. Tu bodo čuvarji ognja končno imeli lepe sodobne pro- store, garažo, pisarne, orodjar-

Gasilci pred 10 leti v Senovem

nju. Tudi ostale gospodarske organizacije so podprle iniciati- vo gasilcev — člani društva pa so s prostovoljnim delom zelo veliko prihranili pri gradbenih stroških svojega Doma. Ivan Kmetec je sam opravil več kot 1500 udarniških ur ter mu gre mnogo zaslug, da je gradnja Gasilskega doma tako naglo napredovala. Tudi ostali tova- riši so bili marljivi ter jim ni bilo žal truda in dela, samo da bi bil njihov Dom pod streho.

Se nekaj časa in Dom bo sklenjen. Gasilci v Senovem bodo zadovoljni slavili uspešno opravljeno delo, skupno s 25- letnico delovanja njihovega društva, ki letos sovpada tudi z 10-letnico naše osvoboditve. Na dan otvoritve Gasilskega doma se že pripravljajo. Pra- znovati bodo odprtje svojega Doma skupno z rudarji, ki so mnogo pomagali pri izvršitvi naloge gasilcev. Na rudarski praznik, dne 3. julija, bo v Se- novskem novem živu. Ze na predvečer Prav v tem pogledu so si se- bo bakiada in ognjemet, po hri-

no, pralnice, cevi itd. Imeli bo- do končno svoj dolgo zaželeni Dom. To bo v resnici lepa pro- slava 25-letnice društva, zlasti pa še njihovega poveljnega plodnega delovanja v svobodni socialistični domovini.

K.

Kakor znano, je bila v bivši Jugoslaviji prvotno samo ena rudarska šola za vso državo. Ta šola je bila na glasu, da je da- lala dobre strok. rudarske ka- dere ter so njeni absolventi za- vzemali oziroma se zavzemajo odgovorna vodilna mesta na rudnikih.

Letošnje leto bo poteklo tri- deset let, odkar so zapustili Ce- lje, ki jim je v letih šolanja nudilo marsikakšno razvedrilo. Kdo od njih se rad ne spomi- nja »Branibora«, kjer je bilo njihovo zbirališče ob prostem času, kadar so imeli na razpo- lago kak belič, ali če jih je ob-

izdelan je projekt za stanovanjsko hišo na Vidmu

Občinski odbor Videm-Krško je razpisal izdelavo osnutka za stanovanjsko hišo na Vidmu. Pravčasno so bili vloženi trije projekti, in sicer: »B/X«, »Novi Videm« in »Tursišk«, ki jih je za to določena komisija vzela v pretres. Načrte so ocenjevali po ekonomičnosti (25 točk), funk- cionalnosti (35 točk), konstruk- tivnosti (20 točk) in arhitekton- skem oblikovanju (20 točk).

Po pregledu vseh načrtov so ocenili le-te takole: Idejni pro- jekt »Tursišk« 69 točk, »Novi Vi- dem« 66 točk in »B/X« 51 točk. Ker je bil najboljši projekt ocenjen le z 69 točkami, sta prva in druga nagrada odpadli. Tretja nagrada v znesku 15.000 din bo dodajena projektantu »Tursišk« ostala dva načrta pa bosta odkupljena.

Kdo e odgovoren za tako stanje

K članku, ki je izšel v »Za- savskem tedniku« št. 22 z dne 4. junija t. l. pod zgornjim na- slovom, bi podala sledečo pri- pombo:

V članku navaja avtor J. K., da je tov. Janez Leben uporab- ljaj apno, last šolskega odbora, z dovoljenjem tajnika občinske- ga ljudskega odbora na Poljski- ku, kar je razumeti tako, da je tov. Leben s tem dovoljenjem uporabljal apno za svoje pri- vatne namene.

Iz zapisnika seje šolskega odbora z dne 5. maja t. l., na kateri je bila navzoča tudi tri- članska komisija učiteljev, je razvidno iz razprave, da je ugo- tovljeno, da se je apno z dovo- ljenjem tajnika uporabilo za gradnjo Kulturnega doma v Konjicah. Tukaj je tov. Leben pogrešil v točko, ker ni o upo- rabi apna obvestil šolski odbor. To pa je opravičljivo v točko, ker s tem, da je bilo apno upo- rabljeno za gradnjo navedenega doma, ni bila oškodovana niti skupnost niti šolski odbor.

Marija Kotar, tajnica LO Poljski

Kolektiv rudnika

GLOBOKO

čestita vsem delovnim kolektivom Slovenije k

DNEVU RUDARJEV — 3. JULIJU

Obenem čestita vsemu delovnemu ljudstvu k »Dnevu vstaje«

Prva hrastniška rudarska zastava

— najstarejša v Jugoslaviji in celo na Balkanu

Začetki hrastniškega rudniškega obrata segajo v leto 1807. natančnejši podatki pa datirajo od leta 1822 naprej. Prvi posestniki rudnika so bili Hofele Schönbucher in Ragos. Leta 1829 je kupil rudnik Slovenec Laznar iz Ljubljane, ki pa je že precej razširjeno rudniško posetje prodal l. 1845. Kupec je bil Freiherr v. Bruch, ki je še istega leta ustanovil »Tržaško premogovno delniško družbo«, pri kateri sta bila udeležena ustanovitelja hrastniške kemične tovarne, nekdanji tržaški mizar Franc Gossleth in ustanovitelj tamkajšnje steklarne, takratni predsednik Lloydove družbe v Trstu, Edvard Halder. Hrastniški rudniški obrat je bil takrat še zelo majhen. Praksa pa skromna, začetniška. Leta 1852. so zgradili lokalno normalnotorno rudniško železnico, ki je vezala rudnik s po- stajo ob Južni železnici. Žel so to železnico že do polovice od- stranili, ker ne prevažajo več hrastniškega premoga na hrast- niško postajo, temveč po zvez- nem rovu na trboveljsko rud- niško separacijo. — Pred do- brimi sto leti je bil začetek smotrnega in naglega razvoja hrastniškega premogovništva. Pr- ve čase je bilo v rudniku le 10 do 50 rudarjev, leta 1857 že 170, eno leto pozneje pa okrog 400. Število rudarjev je raslo

Nemci zapuščajo Hrastnik

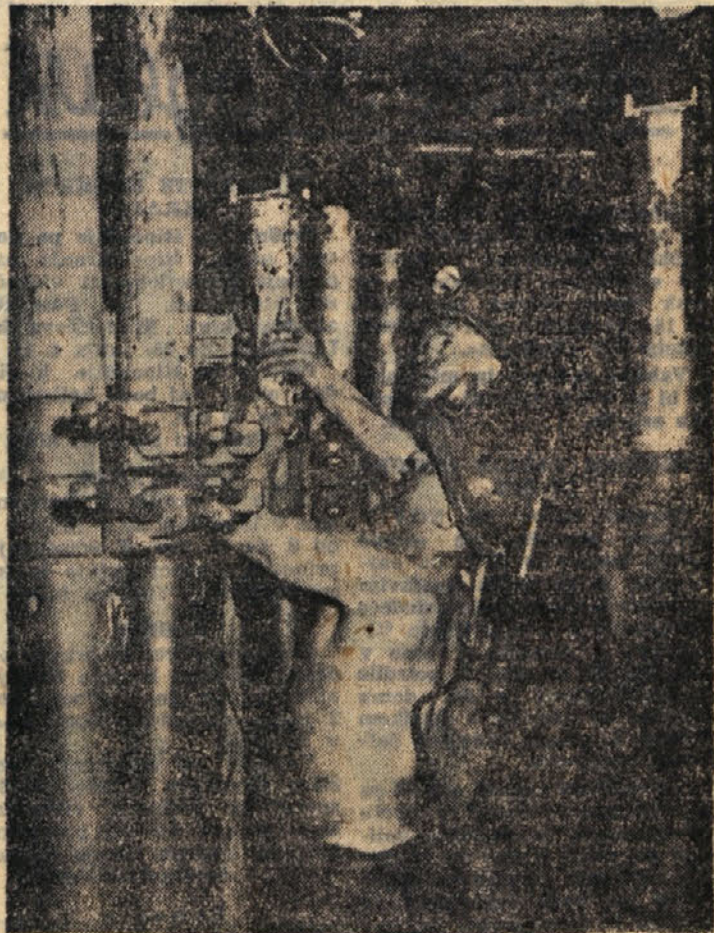
voda, jamaki paznik Simon Kos in zunanji paznik Gašper Kiler, ded upokojenega parti- zanskega polkovnika Petra Ki- lerja, živečega v Beogradu. Ka- livoča, Kos in Kiler so leta 1870 sprožili misel, naj bi si rudarji in rudniški uslužbenci kupili zastavo, okrog katere bi se zbirali na rudarski praznik in ob pogrebnih svojih tovari- šev. Zastava naj bi bila simbol rudarske zavednosti in vzajem- nosti. Idejo so vsi z odobravan- jem sprejeli. Vsak rudar in

uslužbenec je daroval za nakup zastave zasluge ene izmene. Tako so hrastniški rudarji že pred 85 leti dobili svojo zasta- vo, ki jih je spremljala na ve- seljih in žalostnih poteh. Dobili so jo prvi v Sloveniji, kajti ru- darji najstarejšega slovenskega rudnika v Idriji takrat še ni-

so imeli zastave. V ostalih ju- goslovanskih pokrajinah in tu- di na Balkanu ni bilo tiste ča- se še svobodnih rudarjev. Kot taki si kajpak niso kupovali zastav, ker so imeli dosti dru- gih težav in skrbi. Tako je hrastniška prva rudarska zasta- va najstarejša v socialistični Ju- goslaviji in seveda tudi na Bal- kanu. Ta zastava je v temnoze- leni barvi. Ker so bili vodstvo rudnika pred 85 leti in tudi ta- kratni rudarji še klerikalno usmerjeni, ima zastava na eni strani podobo sv. Barbare, na drugi pa Matore božje.

Leta 1935 so hrastniško-ojst- rski rudarji kupili novo zastavo. Ena stran te zastave je v dr- žavnih jugoslovanskih barvah, z rudniškim znakom, druga pa v tradicionalni rudniški barvi — temnozeleni. Takrat je vod- stvo rudnika shranilo prvo ru- darsko zastavo v dolski cerkvi. Letos ob 85-letnici jo je pa dolski ljudski župan tov. Med- vešček izročil zbirki bodočega hrastniškega muzeja, v kateri bo kot dragocen zgodovinski predmet Hrastniška, zlasti rud- nika, imela važno mesto.

L. H.

Z uvajanjem jeklene tesarbe bodo zasavski rudarji pripravi- na tisoče kubikov dragocenega lesa

Bodo jeseni uspešnejši?

Košarkarji trboveljskega SD »Rudar« ne navdušujejo športne publike s tolikšnimi uspehi kot njihovi nogometni tovariši. Bilanca spomladanskega dela tekmovalne Slovenske košarkarske lige ni zanje nič kaj bahava. Obe ekipi, moška in ženska, sta zdrknili na zadnje mesto. Obiskal sem te ko- šarkarje, da bi lahko razjasnil vzroke takšnega nezadovolj- vega stanja.

Ni lahko moštvo, ki na prven- stvu podlize in se pred njim plasirajo mnogo slabša moštva, zlasti če je mesto, ki ga doseže, zadnje. Žal moramo takšno stanje ugotoviti pri trboveljskih košarkarjih. Na pa bilo lahko tudi meni, ko sem stopil na njihovo igrišče. Pod vodstvom Staneta Hodeja so ravnokar trenirale košarkarice. Le poča- saj se te izmotavajo iz začetni- ških težav, zato ni čudno, da na prvenstvu, ki so se ga udeležile prvo leto svoje ponovne oživi- tve, niso dosegle boljšega uspe-

ha. Opaziti pa je bilo pri ko- šarkaricah resno voljo napredo- vati, kar pomeni že dosti. Za- pletel sem se v pogovor s Slav- kom Jelenom, enim izmed vo- dilnih igralcev. Ni se začutil namenu mojega obiska. Sprejel ga je z opombo, da v dveh le- tih razen rezultatov njihovih nastopov nismo napisali nič več.

Težko je klubu — tako mi je pripovedoval — če nima trener- ja, ki bi poleg kvalifikacije bil sposoben držati fante v disci- plini. Dobro so si uredili svoje

igrišče — posebna pridobitev pa je razsvetljava za nočne tekme. Materialnih težav torej nimajo, razen da že šesto leto po ustanovitvi kluba oblačijo iste drese. Tudi temi si jim že — se je še nasmehnil Slavko. Sedaj pa se jim obetajo novi dresi v klubskih barvah, tako da bodo lahko trenirali tudi takrat, če bodo stari v pranju. Prej jim to ni bilo mogoče. Tudi na TSS v Ljubljani, kjer Slavko trenira moško in žensko ekipo. Rad bi resneje treniral skok v višino, saj doseže brez treninga znamko 165 cm. Če bi nekaj časa vadil, mi je zatrje- val, bi z lahkoto preskočil 180 cm. Do tega pa ne pride, ker pač ne utegne.

Previdno sem se začel zani- mati za plasman ekipe, on pa

me je povabil na razširjeno sejo odbora tisti večer. Mnogo so se imeli pogovoriti s svojim načelnikom tov. Mi- lošem Uršičem in tajnikom inž. Sašo Knafličem. V burni in od- kriti debati sem izvedel vse, tako da mi ni bilo treba več spraševati.

Organizacijsko je klub v zelo klavrnem stanju, saj nimajo evidence nad člani, njihovi re- gistraciji in plačevanju članari- ne. Prvenstvo so dočakali brez pravih treningov, ki jih je one- mogočala zelo slaba disciplini- ranost članov kakor tudi po- manjkanje trenerja, ki bi imel ustrezno kvalifikacijo ter imel nad igralci potrebno avtoriteto. Razen prijateljske tekme s Hrastnikom niso odigrali pred prvenstvom nobene druge tren- ing-tekme (prejšnja leta so jih odigrali tudi 20). Problem vseh izvenljubljanskih in tudi kluba »Rudar« je okoliščina, da veči- na igralcev študira v Ljubljani; s tem je onemogočen reden trening z ostalim moštvom, kar razbija homogenost ekipe. Iz tega razloga je kvaliteta igre padla do 40% in zato ni čudno, da se obe ekipi nista plasirali bolje. Problematična je njuna eksistenca v ligi, čeprav je pred njimi še jesenski del tekmo- vanj.

Toda namenili so se napraviti črto pod svoj negativen račun in poleti nadomestiti zamujeno. Njihova volja in resnost, ki so se z njo lotili dela, vliiva vero v uspeh.

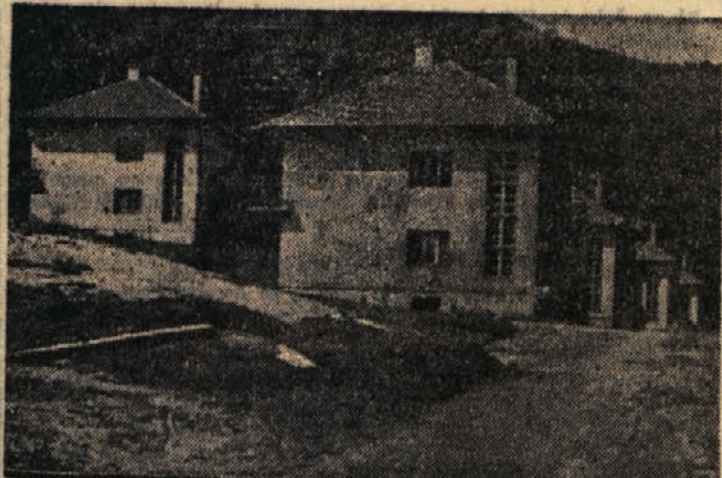
S sistematičnim treningom bodo pričeli takoj in to pod vodstvom domačih igralcev, ki imajo za to vso potrebno kvalifikacijo, in sicer s tov. Hode- jem, Jelenom in Piklom. Seve- da bi radi dobili drugega boljšega trenerja, žal pa je teh v Sloveniji zelo malo in še ti so zaposleni s treniranjem svojih ekip. Prvenstveno pa se hočejo organizacijsko okrepiti in mo- čno disciplinirati. Pozdraviti mo- ramo njihovo skrb za mlajše igralce. Mislijo tudi na turir pioniških ekip, s katerimi bi vzbudili širše zanimanje za ko- šarko med mladino.

Zaskrbljeno pa čakajo na zi- mo, ker nimajo — kot ne osta- la moštva — primerne pro- stora za trening. Gimnazijska telovadnica je obremenjena z rednim poukom, je pa tudi pre- majhna za igro. Žal za sedaj še ni bilo mogoče priti s TVD »Partizane« do koordinacije; ta telovadnica bi dajala vse mož- nosti treninga in prijateljskih srečanj pozimi, ki so za ohran- itev kondicije velikega pomena. Upajmo vendar da se bo tudi to vprašanje z dobro voljo re- šilo, kar bo v prid stoterim športnikom »Rudarja«.

Prizadevajo si navezati tes- nejše stike s košarkarji iz Za- gorja in Hrastnika, ki bi za dvig kvalitete zasavske košar- ke mnogo pomenili. Do sedaj pa je bil tak športni kontakt onemo- gčen zaradi malčnosti sosedov.

Ta novy član, ki je začel prevečati vrste »Rudarjevih« košarkarjev, da slutiti, da vsa tri košarkarska igrišča (v zad- njem času smo dobili novo na stadionu »Svobode«) ne bodo ostala neizkoriščena. Hkrati pa so bodo košarkarji »Rudarja« prav gotovo dvignili na tisto mesto, ki jim v slovenskem ko- šarkarskem življenju pripada.

Borut Plavšak

Novo stanovanjske hiše v Hrastniku

iz leta v leto. Pred znano sve- toveno gospodarsko krizo leta 1929 jih je bilo 1167. To število pa je do leta 1935 padlo na 550 delavcev.

Toliko rudarjev, kakor leta 1935, je bilo zaposlenih približ- no leta 1870. Upravnik rudnika je bil tiste čase Herman Kali-

RAZSTAVA PIONIRJEV OSNOVNE SOLE V BREŽICAH

Na osnovni soli v Brežicah so ob zaključku šolskega leta priredili razstavo šolskih in pioniških del. V dveh učni- cah so posamezni razredi poka- zali svoja dela, zvezke, risbe in ročna dela. Obiskovalci so ob- čudovali posamezne dobre iz- delke in bujno fantazijo naših pionirčkov. — Tudi pioniška organizacija pridno deluje ter so filatelisti in šahisti v pose- bnem oddelku razstave prikazali uspehe svojega dela. Med ša- histi je posebno dobra mala pionirka Krista Sepec, ki je osvojila I. mesto na soli, na re- publiškem prvenstvu pa je za- sedla II. mesto v LRS, kar je vsekakor velik uspeh.

Jožep Brinar

PIONIRSKI KOTICEK

(Nadaljevanje)

18. Veliki zbor na kraljevem dvoru

»Če je res mrtev,« je dejal sam pri sebi, dobiva vsaj nerazbit in nepokvarjeno kr- zno. Lakotnik se ni gani, ka- kor je videl to pri listi. Toda nazadnje se je vendarle toliko spozabil, da je trenil z očmi. To je opazil kmet in vrh tega je še videl, kako se dvigujejo oblaki gorke sape iz volkovih ust — bil je namreč silno mr- zel dan, a Lakotnik je pozabil pridrževati sapo — in je zato zamahnil s težko sekuro in je tako silno zadel volka na glavo, da je kri kar brizgnila kvšku.

Volku se je posvetilo pred očmi in spoznal je, da ljudje vendarle niso tako neumni, kakor se mu je zdelo. Bliskoma je bil na nogah ter jo je tulce odkuril. Ali je to nezgoda Lakot- nika zarezati Zvitorepko na ro- vaš, kaj menite, gospoda slavna. Kralj se je tem besedam na- smehljaj ter pokimal govorniku s svojo trdnjo glavo. To je izpodbudilo Dremuha, da je sa- mozvesto nadaljeval:

»Prav tako je Lakotnik naj- brž tudi le po svoji lastni ne- umnosti izgubil svoj lep, ko-

lasi rep, a ker ga je zdaj sram, bi rad tudi to krivdo zvalil na nedolžno Zvitorepko; češ, tedaj se mi vsaj ne bodo tako sme- jali in brili norce iz mene, ke- bastega telebana. A tista pri- tožba o vaših otrocih, gospod volk, kaže samo, kako slab oče da ste. Vaš Redkobrad in Nete- ka sta tako poredna fanta, da ji- ma ni para v vsem gozdu — a vi, ne da bi jih pokarali, ka- dar zmerjate mimoidoče, jima dajete je potuho. Tudi v lisico sta se zadnjič zapikavala in ji kazala osle, toda ona, ne bodi lena, ju je pošteno oklofutala in prav je imela. Bosta vsaj drugič vedela, neugnana smr- kavca, zmerjati miroljubne po- potnike! — S takimi čenčami nas torej pita ta lažni višev, a ne črhne besedice o tem, kako mu je Zvitorepka rešila nekdanj življenje. Na livadi ste našli, gospod volk, nekoč po- ginjeno kljuze in na njem je bilo vse črno vran in krokra- jev, ki so že oključali truplo do belih kosti. Ker pa ste bili lačni, da se je skozi vas videlo, ste se zadovoljili z ostanke ter ste jeli glodati okavsono ogrod- je. A pri tem ste požrli ostro kost, ki se vam je zapčila v grlo, in ker ste pozabili, da naglica ni nikjer dobra. Objel vas je velik strah in na vse strani ste razposlali slé, da bi vam pripeljali izkušene zdravnike — toda nihče izmed njih vam ni mogel pomagati in vsa vaša darila niso izdala nič. Zvi- toreпка pa vam je vedela za pomoč, kajti njen rajni oče je bil poseben prijatelj škorklji Dolgopetki, ki je čudno učena v zdravilstvu. Dobrosrčna lisica je hitela kileat gospo Dolgo- petko, in vi, gospod volk, ste ji vikali, že od daleč naproti: »Po- magajte mi, gospa škorklja, in rešite me neznosnih bolečin! Ako mi izvlčete šmentano kost, vas nagradim in poplačam kra- ljevske!«

Borbene pozdrave pošilja slovenskim rudarjem k njihovu prazniku, še posebej pa zagorskim rudarjem k 200-letnici njiho- vega rudnika

OKRAJNI SINDIKALNI SVET TRBOVLJE-KRSKO

z vsem svojim članstvom.

NAJ ŽIVI 3. JULIJ — DAN RUDARJEVI

Izjave in oglasi

film

Fizkultura in šport

SENOVO

Lep športni dan v Senovem. — TVD Partizan in člani društva »DRMIT« v Senovem so prejšnjo nedeljo priredili na igrišču v Dovškem dve zanimivi nogometni tekmi, katerih namen je bil zainteresirati senovsko prebivalstvo za fizikalno dejavnost.

Okrog tisoč gledalcev je z zanimanjem sledilo obema tekmama. Najprej so se pomerili »suhi« in »debeli«. Tekma je napravila mnogo smeha. Zmagali so predstavniki suhe linije. — V glavni tekmi sta se pa pomerili nogometni moštvi, sestavljeni iz sedanjih in nekdanjih nogometašev, ki so zastopali barve jamskega rudniškega obrata. V napeti tekmi, kjer so »strojniki« dali precej odpora, so zmagali jamski nogometaši. Z obema igrama so prireditelji v Senovem precej dvignili smisel za nogometni šport.

NOGOMET

Rudar (Trb.) : Triglav (Kranj) 5:3 (3:1).

PIONIRSKO

TEKMOVANJE V ZASAVJU
Svoboda (Trbovlje) : Rudar III (Trb.) 4:0; Rudar (Hrastnik) : Svoboda (Kisovec) 4:1; Rudar I (Trbovlje) : Dobrna (Trbovlje) 5:1; Rudar II (Trb.) : Bratstvo (Hrastnik) 5:1; Svoboda (Trbovlje) : Bratstvo (Hrastnik) 3:0.

Razpis

Ravnateljstvo Industrijske rudarske šole v Zagorju sprejme v šolskem letu 1955/56

DOLOČENO ŠTEVILO UČENCEV.

ki se žele izučiti za kvalificirane delavce rudarske stroke kopače.

Vpis traja od 1. junija do zaključno 1. septembra 1955. Vpišejo se lahko vsi telesno in duševno sposobni državljani FLRJ, ki so stari od 15 do 17 let ter so zadostili splošni šolski obveznosti.

Kandidati morajo predložiti:

1. Lastnoročno napisano in s 30 din kolkovano prošnjo z natančno navedbo naslova (mesto, kraj, hišna številka, pošta in železniška postaja).
2. Zadnje šolsko spričevalo.
3. Izpis iz rojstne matične knjige.
4. Potrdilo o imovinskem stanju in davčni osnovi.

Nekolkovane prošnje ter prošnje brez priloženih listin ne bomo upoštevali.

Sprejemnega izpita ne bo.

Pouk je teoretičen in praktičen ter traja tri leta. Učenci prejemajo mesečne nagrade v znesku od 2000 do 4000 din. Šola nudi učencem vse šolske potrebščine ter za izvajanje praktičnega pouka potrebno delovno obleko, obutev in perilo.

Pri šoli je internat, ki nudi učencem potrebno oskrbo. Kandidati izven Zagorja, ki želijo stanovati v internatu, morajo to navesti v prošnji.

Kandidat se lahko vpiše osebno ali pa pošlje prošnjo po pošti.

Ravnateljstvo Industrijske rudarske šole Zagorje

Razpis

Ravnateljstvo Industrijske rudarske šole v Zagorju sprejme v šolskem letu 1955/56

DOLOČENO ŠTEVILO UČENCEV.

ki se žele izučiti za kvalificirane delavce kovinarske stroke (za poklica strojni ključavničar in strugar). Vpis traja od 1. junija do zaključno 1. septembra 1955.

Vpišejo se lahko vsi telesno in duševno sposobni državljani FLRJ, ki so stari od 15 do 17 let ter so uspešno dovršili najmanj dva razreda gimnazije ali odgovarjajoče šole.

Kandidati morajo predložiti:

1. Lastnoročno napisano in s 30 din kolkovano prošnjo z natančno navedbo naslova.
2. Zadnje šolsko spričevalo.
3. Izpis iz rojstne matične knjige.

Nekolkovane prošnje ter prošnje brez priloženih listin ne bomo upoštevali.

Pouk je teoretičen in praktičen ter traja tri leta. Učenci prejemajo mesečne nagrade po tozadnjih predpisih. Šola nudi učencem vse šolske potrebščine ter delovno obleko.

S pričetkom novega šolskega leta bo na šoli osnovan tudi električni odsek, namenjen vzgoji kvalificiranih delavcev elektrostroke (za poklice obratni električar). Kandidati za vpis v elektr. odsek morajo poleg zgornj navedenih pogojev imeti z uspehom dovršene najmanj tri razrede gimnazije ali odgovarjajoče šole.

Kandidat se lahko vpiše osebno ali pa pošlje prošnjo po pošti.

Ravnateljstvo Industrijske rudarske šole Zagorje

Kolektiv Tobačne tovarne v Ljubljani

čestita rudarjem k njihovem prazniku.

LJUBLJANSKA TOBAČNA TOVARNA

lahko zadovolji z veliko izbiro svojih izdelkov vsakega kadičca

GRADBENO PODJETJE DRAVOGRAD

s svojim 536-članskim kolektivom čestita k velikemu prazniku zasavskim rudarjem, želeč tudi v bodoče vsestransko najljepših uspehov!

Obenem se priporoča kot soliden izvajalec vseh v gradbeno stroko spadajočih del. Nadalje priporoča proizvode stranskega obrata — kamnoseštvo in cementinarstvo — in izdeluje vsa kamnoseška dela: vsakovrstni umetni kamen in umetni marmor ter terazzo v priznani odlični kakovosti — VSE TO PA PO SOLIDNIH KONKURENČNIH CENAH!!

RAZPIS

Sahovska sekcija SD »Rudarja« v Trbovli razpisuje pionirsko in mladinsko prvenstvo SD »Rudarja«. Vpisovanje bo vsak torek, četrtek in sobota od 18. ure dalje v sobi šahovske sekcije SD »Rudarja«.

Vabimo pionirje in mladince, ki bi se hoteli včlaniti v šahovsko sekcijo. Odbor.

OTROKOM PADLIH BORCEV IN ŽFT

Okrajni odbor ZB NOV, v Krškem obvešča vse otroke padlih borcev in ŽFT, da najkasneje do 10. julija dostavijo na svojo matično občino sledeče dokumente o uveljavljenju št. pendiije: 1. potrdilo o vpisu v šolo 1955/56 ali uk; 2. potrdilo o vzdrževalnosti v dij. domu (kolikor bo stanoval v dijaškem domu); 3. prepis zadnjega šolskega spričevala.

Vsi občinski ljudski odbori pa naj dokumente dostavijo Svetu za zdravstvo in socialno politiko pri OLO Krško do 15. julija. Po tem datumu se dokumenti ne bodo sprejemali in prošnje ne upoštevale.

OO ZB NOV Krško.

PREKLICI

Besede, izrečene proti predsedniku LOMO Trbovlje Alojzu Dularju, Slavku Borštnerju in Tonetu Mahkovicu iz Trbovelj, da delajo ljudem le škodo, preključujem. — Karel Per. Trbovlje.

Preključujem besede, izrečene proti Matiji Puclu. — Tone Komar. Trbovlje.

STUDENTJE KRŠKEGA OKRAJA!

Prošnje za štipendije po novem načinu stipendiranja naj pošljejo vsi reflektanti, vključno abiturienti, na Posavski akadem. klub. Miklošičeva 5a, Ljubljana, do 25. julija t. l.

Prošnje za štipendije, ki jih daje okraj naj bodo kolkovane s 70 in 50 din.

Posavski akadem. klub.

VPISOVANJE

v 5. in 6. razred II osnovne šole v Trbovli bo 4. julija t. l. od 8. do 12 ure K vpisovanju prinesite s seboj zadnje šolsko spričevalo! — Vodstvo šole.

VABILO

Gimnazija Brežice prireja ob deseti obletnici svojega obstoja abiturientski ples v soboto, dne 2. julija, v prostorih Doma JLA v Brežicah.

Vabljeni vsi maturanti brežiške gimnazije, njihovi starši, znanci in prijatelji, višješolci tega zavoda ter vsi prostevni in javni delavci okraja Krško. Pripravljajni odbor.

Zahvala

Vsem, ki so na zadnji poti pospremili našo ljubo mamo

FRANČIŠKO PUŠNIK

ter ji darovali vence in cvetje, se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo zdravniku dr. Jožetu Toplaku in medicinski sestri Poldi za vso skrb in požrtvovalnost, ki sta jo izkazovali ob zdravljenju pokojnice.

Družina Pušnik, Hrastnik

KINEMATOGRAFI

Kino »Svoboda-Center« v Trbovli ima na sporedu od danes do ponedeljka nemški film »STRUP V ZIVALSKEM VRTU«. Naslednjo sredo in četrtek bo pa predvajal ameriški pustolovski film »ZLOČIN V NEVADI«.

Kino »Svoboda - Trbovlje II« predvaja do ponedeljka ameriški barvni kavbojski film »OSTROGA« (Gola mamuza).

Kino »Svoboda-Dobrna« Trbovlje obvešča kino obiskovalce, da je kupil novo kinoaparaturu in bo od sobote 2. julija dalje predvajal filme z novo aparaturu. Od sobote 2. julija do ponedeljka 4. julija bo na sporedu amer. film »SIERRA MADRE«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, v ponedeljek ob 18. in 20. uri.

Kino Brežice: Od 1. do 3. julija amer. film »ZONGLER« (v naslovni vlogi Kirk Douglas). Dne 6. in 7. julija angl. film »KARAVAN« (Stewart Granger). Od 8. do 10. julija premiera ameriškega barvnega filma »PRAZNIK V RIMU« (Gregory Peck in Audrey Hepburn).

»Triglav« Zagorje ob Savi: Od sobote 2. julija do ponedeljka 4. julija ob 18. in 20. uri jugoslovanski film »ESALON DR. M.«. V sredo 6. julija in četrtek 7. julija ob 18. in 20. uri nemški film »GOSPODIČNA KASANOVA«.

»Partizan« Sevnica: 2. in 3. julija ameriški film »ČEZ NOČ ROJENA«.

Kino Brežice: Od 1. do 3. julija amer. film »JULIJ CEZAR«. Od 5. do 7. julija angleški film »IZSILJEVANJE« s predfilmom. — Od 8. do 11. julija amer. barvni film »KISMET — BAGDADSKI BERAČ«.

DVA TRGOVSKA POMOČNIKA za manufakturno ali specerijsko stroko iščemo. Nastop lahko takojšen. — Trgovsko podjetje »Izbira«, Trbovlje.

N pozabite: vsak naročnik »Zasavskega tednika« je zavarovan

Upravni odbor Posavskih rudnikov svinca, cinka in barita Škofljica

razpisuje po členu 95 uredbe o ustanavljanju podjetij (Ur. l. FLRJ št. 51-424/53) mesto samostojnega

KN "GOVODJE (KINJE)

Pogoji: ekonomska fakulteta s 3-letno prakso ali srednja šola s strokovnim izpitom in 5-letna praksa kot samostojni računovodja. — Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in zaposlitve pošljite do 26. junija 1955 na upravo rudnika.

Nadalje sprejemamo:

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJO (KINJO)

z najmanj 3-letno prakso v knjigovodstvu in ustrezajočo šolsko izobrazbo;

2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJO (KINJO)

z ustrežajočo šolsko izobrazbo in 3-letno prakso o vodenju materialnega knjigovodstva;

3. BLAGAJNIKA (ČARJO)

z vodenjem evidence in ostalih del v knjigovodstvu, s 3-letno prakso ter ustrežajočo šolsko izobrazbo.

Pod navedbo točke 1.—2. je plača po tarifnem pravilniku. — Vse ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve in prakse pošljite na upravo rudnika do 26. junija 1955.

Nastop službe s 1. julijem 1955 ali najkasneje s 1. avgustom 1955.

Ker se pa po sklepu U. O. rudnika, zaradi širše perspektive razvoja obrata Sitarjevec, preseli uprava rudnika dne 1. avgusta 1955 v Litijo, se za nova razpisana mesta iščejo uslužbenci iz tega okolišja.

Pripominjamo pa, da rudnik za sedaj ne razpolaga s svojimi stanovanji in se bodo morali uslužbenci voziti z vlakom; zveze so ugodne iz vseh smeri.

Reflektanti naj vložijo prošnje pisмено ali ustno na upravo rudnika v Škofljici

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA V ZENICI

čestita k prazniku zasavskih rudarjev in hkrati k prazniku rudarjev vse Slovenije

Delovni kolektiv Rudnika rjavega premoga Senovo

ISKRENO ČESTITA VSEM RUDARSKIM KOLEKTIVOM SLOVENIJE
K DNEVU VSTAJE — 3. JULIJU, ŠE POSEBEJ PA RUDARJEM
RUDNIKA ZAGORJE K 200-LETNICI OBSTOJA NJIHOVEGA
RUDNIKA!

SENOVSKI RUDARJI SO BILI VEDNO MED PRVIMI BORCI
ZA DVIG PROIZVODNJE: TAKO JE RUDNIK ZGRADIL
NOVO SEPARACIJO NAMESTO MED VOJNO POŽGANE,
ZGRADIL JE NADALJE VRSTO NOVIH STANOVANJ ZA
RUDARJE, S POMOČJO RUDNIKA STA BILA ZGRAJENA
TUDI OBČINSKI DOM IN NOVO KINO POSLOPJE — V
GRADNJI PA JE GASILSKI DOM. VELIK NAPREDEK JE
NAPRAVIL RUDNIK PRAV TAKO Z ELEKTRIFIKACIJO
ŽELEZNICE V DOLŽINI 8,5 km. V GRADNJI JE TUDI
VELIKA MEHANIČNA DELAVNICA NA RUDNIKU. —

SENOVSKI RUDARJI SO S SVOJO PROIZVODNJO MNOGO
DOPRINESLI K SKUPNEMU RAZVOJU NAŠEGA GOSPO-
DARSTVA, POMAGALI PA TUDI K RAZVOJU DOMAČEGA
KRAJA.

OB PRAZNIKU DNEVA RUDARJEV SO SKLENILI, DA
BODO SVOJE USPEHE ŠE VNAPREJ ČVRSTO ŠIRILI IN
SE UVELJAVLJALI TER S TEM DOKAZALI, DA SI PRI-
ZADEVAJO DOPRINEŠTI SVOJ DELEŽ ZA BOLJŠE IN
SREČNEJŠE ŽIVLJENJE VSEH DELOVNIH LJUDI NASE
SOCIALISTIČNE DOMOVINE.

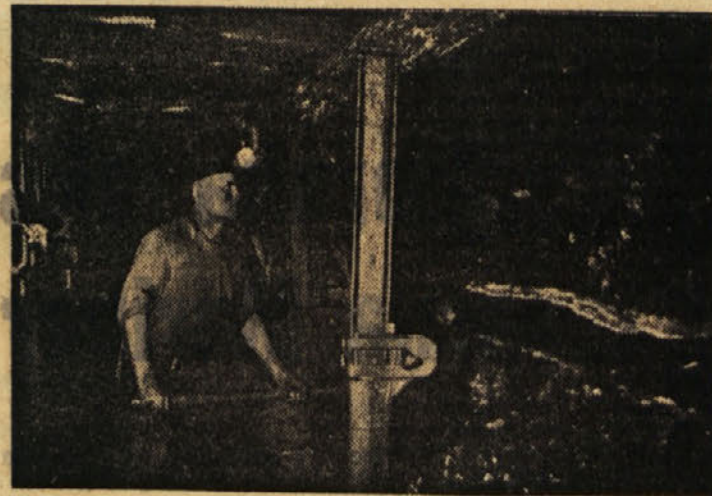

PREDILNICA IN TKALNICA MARIBOR

PROIZVAJA:

bombažno in stanično prejo vseh vrst, bombažne in
stanične modne tkanine za ženske obleke itd. Lastna
predilnica, tkalnica in oplemenilnica.
Kvaliteta prvovrstna — cene solidne

SLOVENSKIM RUDARJEM ČESTITATA K NJIHOVEMU
PRAZNIKU KOLEKTIV IN UPRAVA PREDILNICE IN
TKALNICE MARIBOR

KOLEKTIV IN UPRAVA

RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE - HRASTNIK

ČESTITATA VSEM RUDARJEM SLOVENIJE K PRAZNIKU DNEVA
RUDARJEV, 3. JULIJU, ŠE POSEBEJ PA RUDARJEM RUDNIKA
ZAGORJE K 200-LETNICI OBSTOJA NJIHOVEGA RUDNIKA.
PRAV TAKO ČESTITATA VOLIVCEM VELIKE OBČINE HRAS-
NIK-DOL K NJIHOVEMU OBČINSKEMU PRAZNIKU!

Ob prazniku Dneva rudarjev — občinskemu prazniku v Hrastniku in 200-letnici rudnika Zagorje — čestitajo:

DELOVNI KOLEKTIV

RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE

čestita vsem slovenskim rudarjem in ostalim delovnim ljudem k zgodovinskim praznikom: 3. juliju, 200-letnici rudnika Zagorje in 10. obletnici osvoboditve

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA RUDARJEV SLOVENIJE

POŠILJA VSEM RUDARJEM SLOVENIJE
IN PREKO NJIH VSEM OSTALIM
BORBENE RUDARSKE POZDRAVE TER JIM
ŽELI ŠE MNOGO NADALJNJIH USPEHOV
V IZGRADNJI SOCIALIZMA

Vsem delovnim ljudem občine Hrastnik čestitajo
k občinskemu prazniku, Dnevu rudarjev in 200-letnici rudnika
Zagorje delovni kolektivi podjetij:

IRGOVINE POSTREŽBA - HRASNİK GOSTINSTIVA JELKA - HRASNİK

mesarije, klavnice, pekarnice in sodavice.

Odlična kvaliteta — Dobra postrežba — Nizke cene

Priporoča se POSTREŽBA, Hrastnik

Čestitkam ostalih delovnih
kolektivov ob prazniku
občine Hrastnik, Dnevu rudarjev
ter ob 20-letnici
rudnika Zagorje se pridružujejo
tudi kolektivi

trgovine — gostiln — pekarije

Potrošnik

v Hrastniku

V Hrastniku se dobi najboljše
najceneje pri
»Potrošniku«

TRGOVSKO PODJETJE

PRESKRBA HRASNİK

z vsemi poslovalnicami, posebej
pa še na novo odprta posloval-
nica nasproti gostilne pri rudni-
ku, kjer se vse dobi, kar ti srce
poželi.

Vsem občanom občine Hrastnik
čestita k njihovem prazniku

delovni kolektiv
Trgovskega podjetja

»PRESKRBA« HRASNİK

Mariborska tekstilna tovarna Maribor

Predilnice — tkalnice — barvarne — tiskarna — apreture

Poštni predal: 9
Telefon: 40-11
Telex: 033 17
Brzjavni naslov: Tekstiltvor
NB podružnica Maribor
Štev. 640-T-150.

Proizvaja: bombažno prejo, sukanec za šivanje in vezanje
hlačevino, klote, bombažne in umetno-svilene podloge,
flanel, popeline za srajce — pižame,
tiskanine iz bombaža in stanične volne.

Vse naše tkanine iz stanične volne ter tropikala
so apretirane proti mečkanju
in so opremljene s posebnimi zaščitnimi znaki, ki jamčijo
za obstojnost apreture tudi po večkratnem pranju.

Izvaža: sukanec za šivanje, klote,
svilene serže, popeline, cefirje ter tiskanine za moško perilo
in ženske obleke.

Uvaža: surovine, barve, kemikalije, utenzilije itd.

Vsi naši izdelki so znani po izredno dobri kvaliteti
in nizkih cenah

DELOVNI KOLEKTIV IN UPRAVA

STEKLARNE HRASNİK

ČESTITATA DELOVNIM LJUDEM HRASNİKA
K OBČINSKEMU PRAZNIKU,
OBENEM PA POŠILJATA KOLEKTIVU
RUDNIKA ZAGORJE ISKRENE ČESTITKE K JUBILEJU
RUDNIKA TER DNEVU RUDARJEV

Delovni kolektiv

Gostinskih podjetij v Zagorju

pristrčno čestita rudarjem rudnika Zagorje
ob Dnevu rudarjev, 200-letnici rudnika in 90-letnici rudarske
godbe na pihala.

Obiščite naša gostišča: Hotel »Kum«, gostilno »Križišček«,
Rudar, Apnenice, Pri kmetu, Planina, Kolodvor,
Kotredež, Pri Petru, na Lokah, Pri knapu, v Kisovcu,
Na Obrežiji na Izlakah, Pod klancem, V Orhovici, Ravenski vasi.

Prizadevamo si v vseh naših gostiščih poceni in solidno
postreči vsem našim cenjenim gostom.

Pridite! Prepričali se boste,
da so naša vina in druge pijače kvalitetne

KOLEKTIV

ŽELEZARNE JESENICE

ČESTITA K 200-LETNICI ZAGORSKIH RUDARJEV IN

K DNEVU RUDARJEV

UPRAVA ŽELEZARNE JESENICE

TRGOVSKO PODJETJE S TEKSTILOM NA VELIKO

TEKSTIL

LJUBLJANA CIRIL-METODOVA 3

SKLADIŠČA:

volnenega blaga, Mačkova 1 (Kresija), tel. 20-921,

bombažnega blaga, Ciril-Metodova 3, tel. 20-861,

tekstilne galanterije, Ciril-Metodova 2, tel. 20-909

Rudarjem Slovenije pa pošilja borbeni pozdrav kolektiv

TEKSTIL - LJUBLJANA

KOLEKTIV RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA

KRMELJ

čestita k Dnevu rudarjev — 3. juliju

vsem rudarjem Slovenije, posebej pa še rudarjem Zagorja
k njihovi 200-letnici rudnika.

NAPREJ DO KONČNE ZMAGE SOCIALIZMA!

SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV TRBOVLJE

z vsem svojim članstvom
se pridružuje čestitkam ostalih
ter pošilja vsem slovenskim
rudarjem, posebej pa
rudarjem rudnika Zagorje
borbene pozdrave in čestitke

RUDNIŠKA RESTAVRACIJA V ZAGORJU

želi zagorskim rudarjem ob
Dnevu rudarjev, 200-letnici rud-
nika in ob 90-letnici rudarske
godbe še mnogo delovnih uspe-
hov

TRGOVSKO PODJETJE KOVINA

LJUBLJANA, STRITARJEVA 7
Telefon 23-374, 20-138čestita k prazniku slovenskih ru-
darjev in se obenem priporoča za
nakup v svojih specializiranih po-
slovalnicah z železnino:

»KLADIVAR«, Ljubljana, Zaloška
c. 21 — »IDEAL«, Ljubljana, Wol-
fova 8 — »PRI KOSI«, Ljubljana,
Miklošičeva 15 — »VERIGA«, Ljub-
ljana, Celovška 59 — »OKOVJE«,
Ljubljana, Sentvid 91.

Ugodne cene! Solidna postrežba!

Uprava rudnika
z upravnim odborom, delavskim
svetom in celotnim
kolektivom obeh obratov
čestita vsem rudarjem
Slovenije k praznovanju
rudarskega praznika. Poleg tega
pa še posebno čestita
rudniku Zagorju k proslavi
200-letnice obstoja rudnika.

Delovni kolektiv
**Posavskih
rudnikov
Škofljica**

Trgovsko podjetje

IZBIRA

čestita delovnemu kolektivu
zagorskega rudnika
ob njihovem trojnem prazniku.

Obiščite naše poslovalnice
kjer boste hitro in poceni
postreženi

Kmet iska zadruga v Zagorju

čestita delovnim ljudem
rudnika Zagorje.
Želimo vam
še mnogo delovnih uspehov

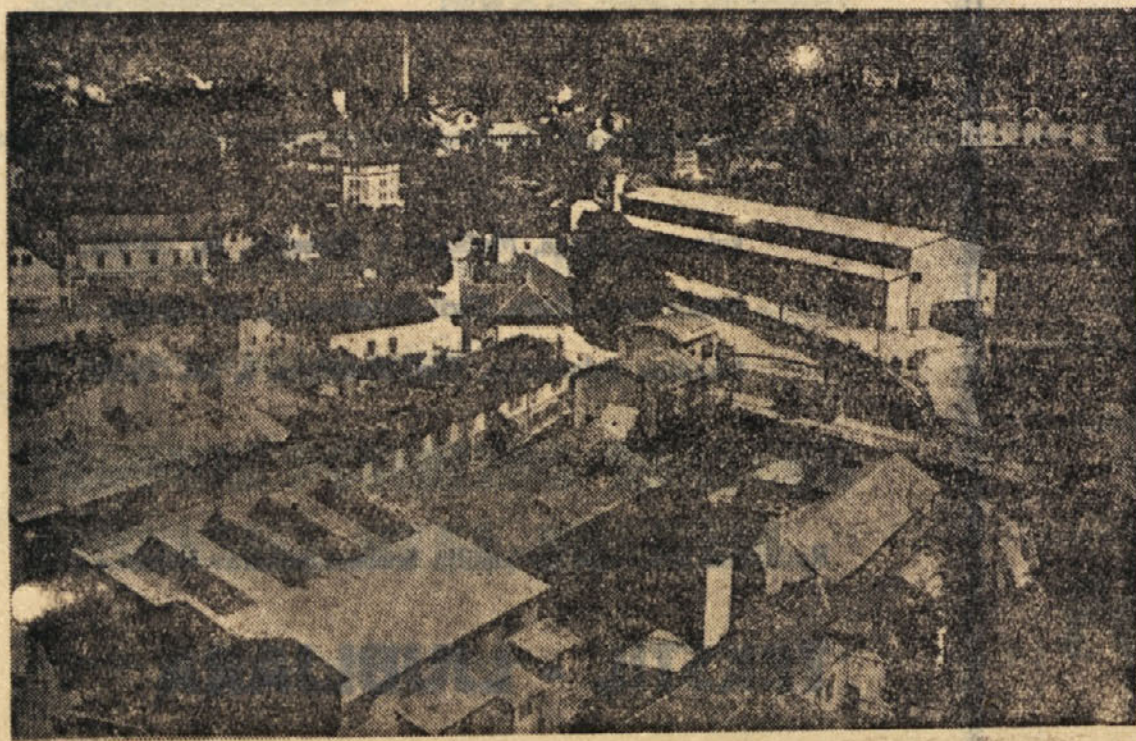
Najbolje se človek počuti,
če obišče
**Okrepčevalnico pri
steklarni Hrastnik**

Dobra pijača, jedaja, solidna
postrežba in poceni.

Naj živi 3. julij,
praznik mestne občine Hrastnik!

Upravni odbor rudnika rjavega premoga v Zagorju

ČESTITA DELOVNEMU KOLEKTIVU OB DNEVU RUDARJEV,
200-LETNICI OBSTOJA
RUDNIKA IN 90-LETNICI RUDARSKE GODBE

23 milijonov ton črnega zlata v 200 letih

Pred 200 leti se je začelo... »Zmajev kri« ali »premogovno kri«, kot so tedaj kmetje imenovali premog, so začeli pridobivati.

Zagorje je polno črnega zlata. Prvi dinarji so se sklonili in v »trigl« nabrali prve tone premoga.

Potem so ga začeli uporabljati za zagorske tovarne: za Tovarno modre galice, Cinkarno in Svinčarno. Tudi prodajali so ga kmalu začeli.

Leta... desetletja... so tekla... Lastniki prvih odkopov so se menjali. Okoli leta 1842 se je začela doba razcveta.

Zagorje je postajalo največje središče premogovne in topilniške industrije v Zasavju. Proletarec, brezpravni proletarec je garal... Množile so se krivice.

Zagorski rudar se je uprl. Iskra potlačenega srda se je vnela. Le-ta je zanetila požar.

Leto 1889! Stavka! Ko voda prikipi do vrha lonca, gre čez! Tudi pri knapih je zavrelo. Stavkovni val je pljusnil od bližine Severnega morja pa do Jadranskega morja in zdrnil rudarske množice. Upognjeno telo rudarja se je vzravnilo. Namesto sužnja-robotarja je stal vzravnani človek, vihteč v rokah prapor upora. Hlapec Jernej je jel terjati svojo pravico.

Dve leti kasneje spet upor... Čez nekaj kratkih let spet, in nato spet in spet. Zatiranje, nečloveško garanje, brezpravnost, korupcija, zapiranje in brezposelnost podžiga rudarja k večnim uporom. Sluti, da je to edina pot do uresničenja njegove pravice.

Doba cesarstva, kraljevine in okupacije je pri kraju. Rudar je ostal... vzravnani in ponosen. Zmagal je. Enkrat za vselej! Začenja se novo življenje — življenje vredno človeka.

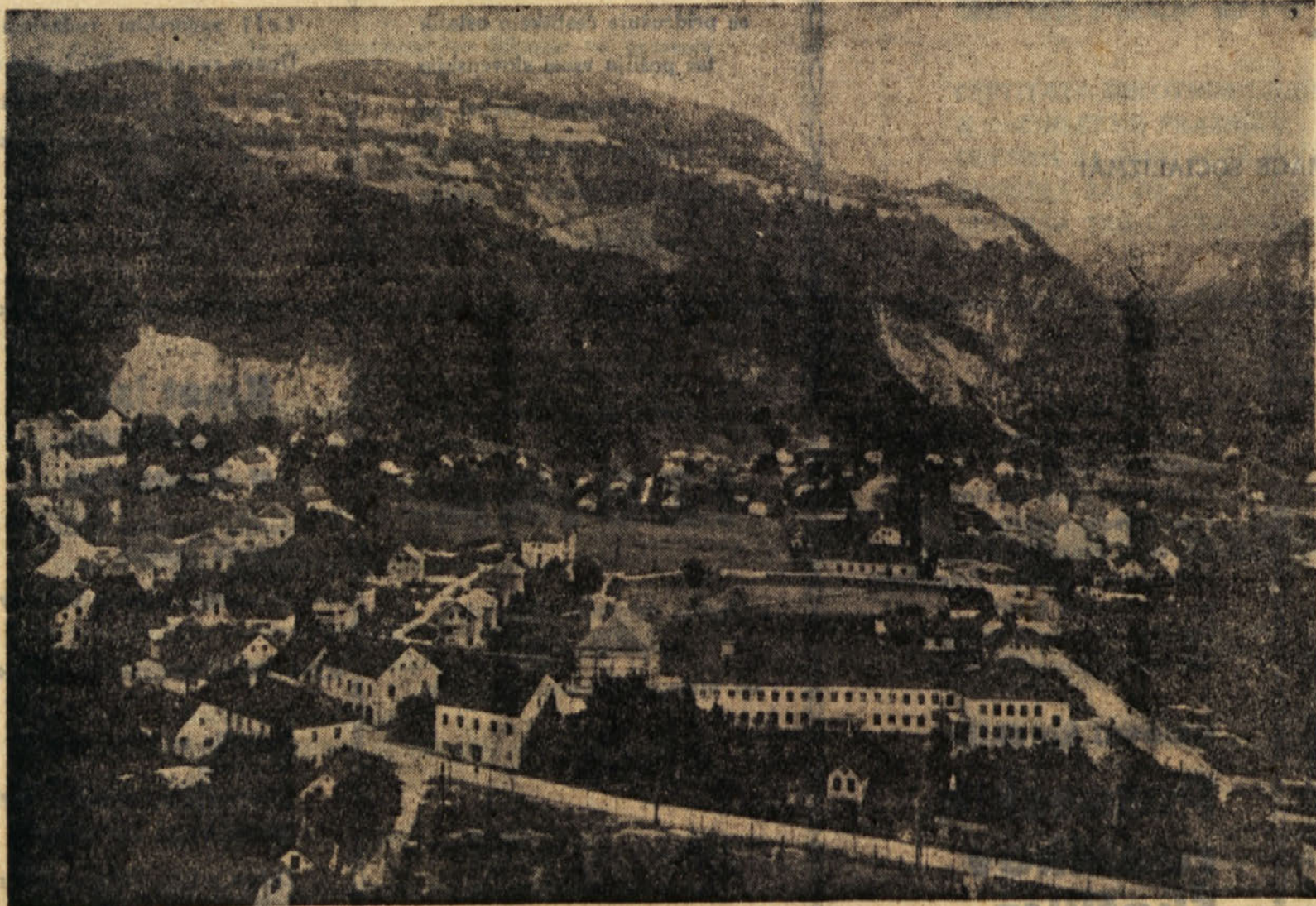
Delovne zmage: novi odkopi, strojnice, izvozni stroji, mehanizirano jalovišče, dve kopalnici, stanovanjska kolonija, stanovanjski bloki, zdravstveni dom, počitniški dom, nova betonska cesta.

In nato 3. september 1950. Zagorski rudar postane neomejen gospodar — upravljalec svojega rudnika. To je plačilo za 200-letni trud.

V 200 letih so nakopali skupno 23 milijonov ton črnega zlata... Svetla je pot v bodočnost. Neposredni proizvajalec si ustvarja novo, srečnejše življenje.

Ljudski odbor mestne občine Zagorje

Mestni komite ZKS, Občinski odbor SZDL, Rudniški komite ZKS,
Občinski odbor ZB in Mestni komite Ljudske mladine

POŠILJA DELOVNEMU

KOLEKTIVU

RUDNIKA ZAGORJE

OB DNEVU RUDARJEV,

200-LETNICI RUDNIKA IN
90-LETNICI

RUDARSKE GODBE

BORBENE POZDRAVE!